БYХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Yнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 60 (8892)
МАРТЫН 13
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МYНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүд совет залуушуулые зоригжуулна

...өөрынгөө зэргэдэ 18 миллион ...үтэй хүбүүд, басагадые нэгэд... ленинскэ комсомол манай ...н дотор коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ ...тиин үнэн туһалагшань болоно. Коммунистическэ байгуулалтын ...эгтэ комсомолой, бүхы залуу...улай дүүргэдэг угаа ехэ үүргые ...олон тэмдэглэхэ зуураа, КПСС-эй XXI съезд өөрынгөө ре...люци соо иигэжэ бэшэнэ:

«Ерэхэ долоон жэл соо бэелүүл...н тула партиин хараалһан коммунистическэ байгуулалтын про...мма залуу үетэнэй, тэрэнэй түрүү манглай бологшо ленинскэ комсомолой эдэбхи хэшээл, үүсхэл ...идолгын урган бадарха үргэн ...арга боломжо нээжэ үгөө. Комсомолшууд саашадаашье шэн зо...то ажалай эрхим жэшээнүүдые ...уушуулда харуулха зэргэтэй. Комсомолой организаци бүхэн за...луушуултай бата нягта холбоотой, ...шалхы габшагай коллектив бо...хо ёһотой. Комсомол гээшэ промышленностьда, гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилгада, социалистическэ хүдөө ажахыгаа ...ам саашадань хүгжөөхын түлөө, ...н доторхи шэнэ районуудай ...баалиин баялигуудые шэнжэлэн ...шалахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи...гээр хабаадаха зэргэтэй».

Комсомолшууд болон манай за...луушуул бүхы совет арадтай хамта КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ ...шиидхэбэринүүдые ехэтэ һайшаа..., долоон жэлэй даалгабаринуу...е болзорһоонь урид дүүргэхэ ...эглотой социалистическэ ехэ уялгануудые абана.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитетэй һаяхан болоһон IV пленум КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан, «...жабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ ту... СССР доторхи арадай ...эрэлэй хэрэгые саашадань ...жөөхэ тухай» Хуулиие дүүргэлтэ талаар комсомолой организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые ...шэн хэлсэбэ. Пленумэй гаргаһан тогтоолнууд дотор манай залуушуулай дайшалхы зориг, коммунизмын үзэл сурталда тэдэнэй ...байдаг ябадал, Коммунистическэ партияа тойрожо нягтаар ...һан нэгэдэл эли тодоор харуулагдана. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй пленум КПСС-эй XXI съездын заабаринуудые үндэһэ болгон, совет залуушуулай дунда улам урган бадаржа байгаа политическэ, ажалай ...эхи хэшээлдэ түшэглэн, коммунистическэ байгуулалтын агууехэ ...рилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ...эт ороной комсомол болон бүхы ...уу үетэнэй эдэбхитэйгээр хабаа...ха замые тодорхойлоо.

КПСС-эй XXI съездын бүхы дэлхэй-түүхэтэ удхашанарые залуушуулда тайлбарилан ойлгуулха, ...здын шиидхэбэринүүд болон ...материалнуудтай комсомолец бүхэниие, эдир хүбүүд, басагадые ...тар танилсуулха, табигдаһан ...лгын угаа шухала байһые ойлгуулжа мэдэржэ, бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалай талаар хуу...лаа оруулха гээшэ комсомолой организацинуудай түрүүшын ээлжэй зорилго болоно.

Шэнэ предприятинуудые барилга, Сибириин, Хойто Зүгэй, Алас Дурна Зүгэй, Казахстанай баялигуудые шэнжэлэн ашаглалсахын ...ойрын жэлнүүдтэ комсомолой ...нэкоор миллион хүбүүд, басагад элъгээхэ гэһэн комсомолой ...амые партиин XXI съезд һайшаан дэмжэһэн байна. Ленинскэ комсомол промышленностиин гол ...һалбаринуудта хабаатай зуун ...ю предприяти бариха хэрэгые ...шефтэ абахань. Жэшээ болгон ...шаха, автомадаар зэбсэглэгдэхэ комплексно арбан предприяти ...бариха хэрэг шефтээ абаха гэбэ. Комсомолой түлөөлэгшэд «Химиин ехэ барилга» хэхэ талмайнууд дээрэ, газ дамжуулдаг ехэ соргонуудые табиха газарта, шэнэ булад магистральнууд дээрэ эршэ зоригтойгоор ажаллажа байнад.

Колхозууд болон совхозуудай комсомолшууд, хүдөөгэй залуушуул ороһо тарианай ургасые ойрын хэдэхэн жэлэй туршада дунда жэшээгээр гектарай 3—4 центнерээр нэмээхын тула газар тарялангайнгаа культурые улам һайжаруулха гээд эрид шууд тэмсэжэ байна. Хэдэ хэдэн республика, хизаар болон областьнуудтахи комсомолой организацинууд рязаниинхидай үүсхэлые дэмжэн, мал ажалай ашаг шэмые ойрын сагта эрид ехээр дээшэлүүлхэ шэнэ добтолго хэжэ оробо. Бүри мүнөө жэл малшадай зэргэдэ 280 мянган хүбүүд, басагад нэмэхэнь. Кукурузын элбэг баян ургаса абахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр ороһон комсомолой организацинуудай үүсхэл бүхы хэмжээгээр дэмжэгдэхэ ёһотой.

КПСС-эй XXI съездэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха үеэр орон дотороо коммунистическэ ажалай бригадануудые эмхидхэхэ хүдэлөөн дэлгэржэ эхилһэн юм. Мүнөө залуушуулай 35 мянга үлүүтэй коллективүүд промышленностьда, барилга болон транспорт дээрэ, хүдөө ажахыда тиимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ ороод, эршэмтэй габшагайгаар ажаллана. Коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн һайн һайхан хүсэл эрмэлзэл тэдэ бригаданудта хабаадагшадые, коммунистическэ ажалай ударнигуудые зоригжуулна. Шэнэ хүдэлөөнэй удха шэнжые залуушуулда үдэр бүри тайлбарилан ойлгуулха, коммунистическэ ажалай коллективүүд болон ударнигуудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, абаһан ехэ уялгануудаа дүүргэлгэдэнь туһалха гээшэ комсомолой шухала зорилго болоно.

Советскэ общественын ажабайдалай шэнэ шатада, коммунистическэ байгуулалта үргэн далайсатайгаар бэелүүлхэ үедэ ажалшадые, илангаяа залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ ябадал имагта шухала удхашанартай болоно гэжэ партиин XXI съезд онсолон тэмдэглээ һэн. Партиин энэ заабаринь комсомолой ажалябуулгада шиидхэхы удхашанартай.

Залуу үетэнэй хүмүүжэхэ хэрэгтэ һургуулиин үүргэ айхабтар ехэ. Оюун бодолой баялигай, һайн һайхан зан заншалай, бэемахабадай элүүр энхэ байлгын тааралдан хүгжэхэ ёһотой шэнэ сагай хүниие һургуули хүмүүжүүлхэ уялгатай.

Манай общественын ажабайдалда, коммунистическэ байгуулалтын бүхы ажал хэрэгүүдтэ комсомолой үүргын улам ехэ боложо байһан ушар хүдэлмэриингөө түхэл янзые улам нарижуулан һайжаруулхыень, өөрын эрилтэтэй, хүсэл бодолтой, эрмэлзэлтэй бодото хүниие урдаа ходо харадаг байхыень комсомолой комитедүүдые уялгална.

Партиин этигэл найдабарида хүртэжэ зоригжон жэгүүртэһэн манай алдарта залуушуул оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые бидэнэй түрэл, шухалын шухала хэрэг гэжэ тоолоод, хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа.

Зориһон хэрэгээ бүтээлгэдэнь залуушуулда эсэгэ мэтэ энэрхыгээр туһалха, хамаг шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хабаадуулха, коммунизмын үзэл бодолтойгоор, марксизм-ленинизмын һургаалда үнэн байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай арюун уялга болоно. Залуу үетэн тушаа партиин анхарал, оролдолгонь Эхэ оронойнгоо алдар солын тула, коммунизмын илан мандахын тула шэнэ баатаршалгануудые гаргалгада совет залуушуулые зоригжуулна.

«Правдын» мартын 11-нэй түрүү бэшэгһээ.

ССР-эй журналистнуудай союзда

СССР-эй журналистнуудай союзай оргбюрогой ээлжээтэ заседани мартын 11-дэ боложо, Грузиин, ...хстанай, Белоруссиин, Латвиин, Таджикистанай журналистнуудай республиканска съезднүүд ...ай мэдээсэл зүбшэн хэлсэгдэбэ. Республиканска съезднүүд дээрэ, ...Россиин Федерациин болон бусад союзна республикануудай хизаар, областьнуудаар болоһон конференци, суглаанууд дээрэ журналистнуудай творческо хүдэлмэриин ...ала асуудалнууд табигдаһан, һонирхолтой дурадхалнууд оруулагдаһан байна.

Фотокорреспондентнүүдэй секциин бюро, мүн хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдтэй хүдэлмэри ябуулха комиссиие оргбюро баталба.

Алтайн, Стравраполиин хизаарай, Курска, Саратовска, Челябинска болон бусад областьнуудай, Мордовско АССР-эй бүлэг хүдэлмэрилэгшэд журналистнуудай союзда абтаба.

(ТАСС).

Түрэл орон доторнай

АЛТАНАЙ ФАБРИКА

СВЕРДЛОВСК. «Унипромедь» гэжэ Свердловско институдай конструкторнууд хүндэ машина бүтээдэг Эрхүүгэй заводой хүдэлмэришэдтэй хамта алта малтаха эгээн томо драга машинын техническэ проект зохёожо дүүргэбэ. Энээнэй шанагань 600 литр багтаамжатай, 50 метрһээ үлүү гүнзэгыдэ алта малтан угаажа шадаха юм. Энэ машина жэлдээ хэдэ миллион кубометр шорой угаажа, 12 мянган хүнэй хүдэлмэри алмаха байна. Тиихэдэ энэ машина дээрэ оройдоо 10 хүн хүдэлхэ юм. Алта угаадаг шэнэ машинын утань 230 метр, үндэрынь 10 этажтай гэр шэнги. Шэнэ драга энэ долоон жэлдэ хүндэ машина бүтээдэг Эрхүүгэй завод дээрэ бүтээгдэжэ, Ленын алтаар баян райондо хэрэглэгдэхэ юм.

МЕБЕЛИИН ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭБЭ

АРХАНГЕЛЬСК. Мебель харуулха областьнууд хоорондын выставкэ эндэ нээгдэбэ. Выставкэ дээрэ гарнитурна, нэгэ квартирада хэрэгтэй, мүн юрын, хүүгэдэй болон бусад мебель харуулагдана. Москва, Ленинградай, Белоруссиин, Латвиин ССР-нүүдэй, Архангельска, Вологодско, Мурманска областьнуудай, Карелиин, Коми АССР-эй предприятинуудай бүтээһэн мебель выставкэ дээрэ табигданхай.

ХYДЭЛМЭРИИН YДЭР ХОРОБО, САЛИН НЭМЭБЭ

УСТЬ-КАМЕНОГОРСК. Алтайн үнгэтэ металлургиин предприятинууд хороогдоһон хүдэлмэриин үдэртэ орожо дүүрэбэ. Мүнөө хүдэлмэриин үдэр 7 час, харин тиихэдэ металлургическа цехүүдээр, газар дорохи хүдэлмэридэ 6 час үргэлжэлнэ. Хүдэлмэриин үдэрэй хороогдохотой хамта, хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһэн нэмэбэ. Металлургнуудай, горнягуудай салин дунда зэр...ээр 10 процентээр дээшэлээ.

YНИ УДААН ЖЭЛДЭ ХYДЭЛҺЭНЭЙ ТYЛӨӨ 47 МИЛЛИОН ТYХЭРИГ

ПЕТРОЗАВОДСК. Yни удаан жэлдэ хүдэлһэнэйнь түлөө ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд, алба хаагшадта жэл бүри нэгэн дарын мүнгэн шан үгтэдэг гээшэ. Карелиин совнархозой предприятинуудаар 1958 ондо хүдэлһэнэйнь иимэ шан түлэлгэ һаяхан дүүрэбэ. Һүүлэй 2 жэлдэ республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ 47 гаран миллион түхэриг мүнгэн түлэгдөө.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө

АБАҺАН ТYЛНYYДЭЭ ГАРЗА ХОРОЛТОГYЙГӨӨР, ТӨБИР ТАРГАНААР ТYЛЖYYЛЭЕ!

Ажалай эршэ шангадана

Зураг дээрэ: Торийн аймагай «Заветы Ильича» колхозой Сагаан Аралай гүүртын ахалагша һаалишан Л. К. Менбикова. Тус гүүртын һаалишад коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой.

И. Очороной фото.

...Табан сагай үеэр Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ артелиин үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ ерэхэдэмнай, һаалишад малаа уһалжа дүүргээд, эдеэлүүлхэеэ байрадань оруулжа байба.

Һаалишадай үнеэдээ нэрэ нэрээрнь дуудахада, тэдэнь үүгэнэлдэһээр байдаг газартаа ошожо, хобто соо бэлдэгдэһэн үбһэ тэжээл умхэжэ эхилнэ. Тугаллаадүй үнеэд үбһэ, харин тугаллаһан үнеэд кукурузын силос хомхойгоор эдинэ.

—Түрэһэн үнеэдтэ үшөө ямар тэжээл үгэдэг гээшэбта,—гэжэ һаалишадһаа асуухадамнай:—Гурба—дүрбэн килограмм шэмэтэй һайн зелёнко үгэлсэдэгбди,—гээд һаалишад харюусана. Ехэ һүтэй үнеэдтэ 30—30 килограмм хүрэтэр силос, 8 килограмм һайхан үбһэ, бурдууг һүнэйнь гарасаар үгтэдэг байна. Дуратай сагтаал үнеэд бүлеэн уһа уудаг. Энэ фермын 70 үнеэдые, мүн эндэ зэргэлээд байдаг нютагай үүлтэрэй шэлэгдэмэл үнеэдэй фермын бүхы малые эндэхи оньһожоруулагдаһан тэжээлэй кухни бүлеэн уһаар, таряа талханай бурдуугаар хангана. Эндэ комсомол хүбүүн Владимир Мунхоев гансаараа ядабаригүй ажаллана.

Yүлтэртэ малай энэ фермынхид бултадаа комсомолшууд юм. Шэнэ жэлэй эхиндэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, эдир залуу малшад коммунистическэ ажалай фермын хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ эхилээ. Тэдэнэр жэл соо үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха, эрдэм һургууляа дээшэлүүлхэ, ажабайдалдаа коммунистическэ ёһо гуримые наринаар сахижа ябаха уялга абаад, тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байнхай.

Малайнь типовой байра соо шииг нойтогүй, сэбэр, дулаан, жэрылдэтэр үлгэгдэһэн лампочкануудһаа электрын гэрэл яларна.

Коммунистическэ ажалай коллективэй түлөө тэмсэгшэдэй фермэдэ эдир залуу, комсомол һаалишад Зинаида Путушкина, Анна Сабхандаева, Сындыма Дашиева, Ульяна Бадмаева, Елена Ринчинова, Зоя Будажапова, Светлана Бадмаева, тугалшан Вера Мунхоева, тэжээлэй кухнида ажалладаг Владимир Мунхоев гэгшэд ороно.

Имагтал бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болоод байхадаа зориһондоо хүрэхэбди гэжэ эдэ залуушуул һайса ойлгонхой. Мүнөө эдэнэр ажалдаа амжалта туйлажа эхилээ. Һү һаалинь дээшэлнэ, тугалнуудынь гарзагүй, тобироор түлжүүлэгдэнэ. Һү һааха энэ оной январиин түсэбые эрхимээр дүүргэжэ, үдэр ерэхэ бүри һаагдаһан һүнэй хэмжээн дээшэлжэ байна. Эрхим һаалишадай нэгэн Сындыма Дашиева үнеэн бүриһөө үдэртөө 15 литр һү һаана.

Эдэ зарим тэды амжалта тиимэшье бэлэхэнээр туйлагдана бэшэ, харин һаалишадай үдэр бүриин, саг үргэлжын оролдолгоор туйлагдана бшуу. Эндэ ажалай үдэр үглөөнэй 6 сагһаа эхилээд, үдэшын 8 саг болотор үргэлжэлдэг. Илангаяа һаянай хүдэлжэ байһан һаалишадта бэрхэшээлнүүд олон ушардаг. Тэдэнэртэ дүршэлтэй, хуушанай һаалишад болон фермын зоотехник, коммунист Н. Б. Пирмаева саг үргэлжэ али болохо туһаламжа үзүүлжэ, бодото жэшээ харуулдаг байна.

Эдэнэр бултаараа мүнөө зоотехническэ кружогто һуралсана. Эндэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг, мэдэхэгүй юумэеэ мэдэжэ абадаг, залуушуул өөһэдынгөө хүсөөр уран һайханай номернуудые бэлдэжэ, колхозойнгоо фермэ, гүүртэ, отарануудаар ошожо, концерт наада харуулдаг юм. Мүнөө аймаг дотор үнгэргэгдэхэ уран һайханай харалгада эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Нниитэ-политическэ эрдэмээ хододоо дээшэлүүлхын зорилгоор залуу малшад ажалай һүүлээр политическэ кружогто ябана. Эдэ бүгэдэ фермынхидэй бултанай бэлиг шадабариие дээшэлүүлжэ, ажабайдалыень улам һонирхолтой, гүнзэгы удхатай болгоно. **Д. Санданов.**

Хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө

Бичурын хониной совхозой хоёрдохи фермын түрүүшүүлэй нэгэн—Цырема Базарова хорин жэлдэ хонишоноор ажаллажа байгаа юм. Мүнөө Цырема Базаровагай даадаг отарынхид абаһан түлнүүдээ гарзалуулангүй түлжүүлжэ, үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргэжэ байна. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь — Цыжидма Аюшеева, хурьгашан Дашима Шагжиева гэгшэд ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг. 410 хониһоо 300 хурьган абтаба.

Энэ нүхэрэйнгөө жэшээгээр совхозой хонишод байгша ондо 100 эхэ хониһоо 130 хурьга абахаар шиидэбэ.

Ц. Шагжиев.

Шэбэртэ.

Юунэй түлөө тэмсэнэбибди

Ерэхэ долоон жэлдэ электрын хүсэн 2 үлүүтэй дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ гэжэ хараалагдана. «Ороноо электричествээр хангалгын техническэ эгээн шухала үндэһэ һуури бологшо электротехническэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табиха шухала»,—гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо заагаа һэн. Электростанцинуудай хүдэлхэдэ эгээн хэрэгтэй зүйлынь турбинанууд болодог. Турбина хадаа уурал, газ гү, али уһанай урасхалай хүсые механическа хүсэн болгодог. Тиимэһээ арадай ажахые электрын хүсөөр хангаха хэрэг турбинануудые бүтээлгэһээ нилээд дулдыдадаг. Зүгөөр турбина бүтээхэ гээшэ тон орёо бэрхэтэй ажал юм. Нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Ууралай ехэ турбина аяар 65 мянган детальһаа бүридэдэг. Зарим детальнуудынь 200 тонно хүрэтэр татадаг! Ерэхэ долоон жэл соо нёдондонойхиһоо 2,8—3,1 дахин олон турбина бүтээгдэхэ байна.

Зондоо хүндэтэй хонишон

Шэбэр гэжэ газарта Хэжэнгын аймагай «Победа» колхозой үнинэй хонишон Цыпилма Ванзатовагай даадаг отара байрлана. Нүхэр Ванзатова колхозойнгоо хонин ажалда үнихэнэй хүдэлжэ, жэлһээ жэлдэ һайн амжалта туйладаг, эрхим түрүү хонишон гэжэ алдаршанхай. Мүнөө тэрэнэй отарада хамта 160 гаран хонид харууһалагдана.

Ямаршье малай шадал тамир харууһа, тэжээлэй хүсэн гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Энээниие хараадаа абан, нүхэр Ванзатова энэ үбэлдөө оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, эхэ хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлжэ, түлыень бүрин бүтэнөөр абажа байнхай. Хонидойнгоо байрые сэбэр, дулаахан, хуурай байлгахын түлөө тэрэ ехэ оролдолго гаргана. Эндэ нарай хурьгад түрүүшын хэдэн үдэр эхэтээ сугтаа байдаг. Һүүлээрнь бага ехээрнь ялгажа, тусхай таһалгануудта оруулна. Ехэхэнүүд болоһон хурьгадта минеральна тэжээл дабһа, яһанай гурил, нарһанай шэлбүүһэ гэхэ мэтэ үбһэ, зелёнкотой холижо үгтэнэ. Байра байдал, хоол һайнтай байһан хурьгад үдэр ерэхэ бүри өөдэргэн, түргэн томо болоно.

Энэ жэлдэ отарынхид 100 эхэ хониһоо 100 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр колхозойнгоо һүрэгтэ үгэхэ гэһэн уялга абаһан аад, мүнөө зуун эхэ хонин бүриһөө 94 хурьга түлжүүлжэ байнхай.

Нютагаархидынь нүхэр Ванзатовагай үнэн шударгы ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие Дээдэ-Хэжэнгынгээ сомоной Соведэй депутадаар һунгаһан байха юм.

Н. Галданов.

Түл гарзагүйгөөр абтана

Колхозой центрһээ хажуу тээшээ долоо модо шахуу газарта нютагай зоной хэлсэдэгээр «Хулһанай саада бэе» гэжэ һууринда байрлаһан артелиин түрүү хонишон Ц. Дабаевагай даадаг отара шэглээд гарабабди. Хабарай һарын гарабашье һаа, тойроод үргэлжэ хэбтэһэн зузаан хүр саһан хүбхыжэ, түрүүшын ургы ногооной бултайтар үшөөл үды байһыень мэдүүлнэ. Тарган мориной шадал мэдүүлжэ, уданшьегүй отарада ерэхэдэмнай, хонишод ехэл сүлөө забдагүй хүдэлжэ байна. Түл абалгын үедэ эндэ эльгээгдэһэн залуушуул Зина Бадмацыренова, Соня Тогочиева, Василий Очиров хонидто үбһэ эдюулнэ, хурьгадаа эхэдэнь табижа хүхүүлнэ, мүн ехэхэн болоошодтонь үбһэ, таряа талханай зүйл табижа үгэнэ. Эндэ таарамжатай зохидоор баригдаһан, урда, хойгуураа олон сонхотой хони, хурьгадай байра, тэрэнэйнь хажуугаар үлүү булуу хуһамаг хорёо олон харагдана.

Отарые даагша наймадахи жэлээ хонин дээрэ хүдэлжэ байһан Цыренбазар Дабаевна Дабаеватай уулзажа, ажал хүдэлмэри тухайнь һонирхобобди.

—Манда тиимэшье гайхалтай һонирхомоор юумэн үгы гээшэ хадаа, шадалаараал хүдэлжэ байнабди. Бидэ 530-аад хурьгалха хонитойбди, тэдэнһээмнай энэ жэлэй мартын 10 болотор 400 шахуу хурьган абтаад, гарзагүй харууһалагдажа байна. Yнгэрэгшэ зун, намар хониднай тобир тарганаар ондо ороо һэн. Мүнөө хонидтоо толгой бүриин дунда зэргээр 850 грамм үбһэ, бага зэргэ һолоомо, һая түрэһэн хонидто 150 грамм таряа талханай зүйл үгэнэбди. Ингээд һайн дулаархада хонидоо хада майлаар адуулжа захалхабди,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Хотон соогуураа ябажа хурьгадаа харууһалха, эдеэлүүлхэ зуураа, нүхэр Дабаева: — Түл абалгын үедэ унтаха нойргүй шахуу хүдэлэгдэнэ гээшэ. Тиигэнгүй аргагүй, хурьгадые бүри нарай байхаһаань хойшо оролдоогүй һаа, ёһоор өөдэлхэгүй байһаниинь мэдээжэ ха юм даа, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Ингэжэ Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой энэ отарын хонишод хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ, хонидойнгоо түлые һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр абажа байна.

Ш. Бальжинимаев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ороходошье урматай

Долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэhэн Улан-Удын модоной заводой тосхондо саг үргэлжын агитпункт нээгдэнхэй. Энэ агитпункт hүнгалтада бэлэдхэлэй үедэ ойлгуулам-жын ехэ хүдэлмэри ябуулhан байна. Тиигээд мүнөө КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые ажалшадта hайнаар ойлгуулха гэhэн гол зорилго энэ агитпунктынхид урдаа табяа. Саг үргэлжын энэ агитпункт модоной заводой тосхондо ойлгууламжын, соёл-гэгээрэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха бодото гуламта болонхой.

Агитпунктда ороходо хододоо ариг сэбэр, hайнаар шэмэглэгдэнхэй, хүн зон олон, урматай зохид байдаг. Энэ агитпунктда уряа лозунгнууд, плакадууд, ном, брошюранууд олон. Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй гол гол тоо баримтанууд зохид зурагуудтайгаар, тодорхойгоор харуулагданхай. Тэрэшэлэн долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө заводой хүдэлмэришэдэй ямараар тэмсэжэ байhыень hайнаар харуулhан булан бии. Агитпунктда модоной заводой хүдэлмэришэдэй баталан абаhан социалистическэ уялга үлгэгдэнхэй. «Сахилгаан» гэжэ хуудаhан гаргагдана.

Үдэшэлэндөө, амаралтын үдэрнүүдтэ агитпункт соо хүн зон хододоо олон байдаг юм. Агитпунктда элдэб хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэдэг. Лекци, элидхэл уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ, кино, концерт харуулагдана. Агитаторнууд Амельченко, Сантышева, Сучков болон бусад КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдээр hуннагшадтай хэдэн дахин хөөрэлдөө үнгэргөө.

— Бүхы хүдэлмэрсэ заводой парткомой баталhан түсэбэй ёhоор ябуулнабди,— гэжэ агитпунктые даагша Василий Павлович Яковлев хөөрэнэ. Хараалhан хэмжээ-ябуулгануудаа саг сагтань үнгэргэхэдэмнай зон хододоо дуратайгаар, олоороо ерэжэ байдаг.

Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдhээ гадна февраль hарын хахадта агитпунктда гурба дахин концерт —хоёрынь өөhэдынгөө уран hайханай бүлгэмэйхидэй, нэгыень оперо, балетэй театрын артистнуудай хүсөөр харуулагдаа.

Долоон жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө орон дотор дэлгэржэ байhан мүрысөөн тухай агитаторнуудай хөөрөөнүүдhээ ойлгожо, энэ мүрысөөндэ оролсожо байhан модоной заводой коллектив январь, февраль hарануудта түсэбhөө гадуур хэдэн зуу мянган түхэригэй продукци гүрэндөө үгөө. Энэ амжалта туйлахадань саг үргэлжэ хүдэлдэг агитпункт ехэ туhа хүргэhэн байха.

С. Коновалов.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэхэбди

(Түнхэнэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанhаа)

Түнхэнэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан hаяхан боложо үнгэрбэ. Суглаан дээрэ «КПСС-эй XXI съездын дүнгүүд, аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар КПСС-эй айкомой секретарь П. Н. Иванов элидхэл хэбэ.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула аймагай колхозингууд, хүдөө ажахын бусад хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр ажаллажа байна. гэжэ элидхэл соо хэлэгдээ. Жэшээнь, «Путь коммунизма» колхозой hаалишад энэ жэлэй хоёр hарын туршада hү hаалгаяа нилээд дээшэлүүлээ. Эндэхи түрүү hаалишад Долгор Юбухаева, Бадма Холбоева болон бусад энэ жэлэй хоёр hарын туршада үнеэн бүриhөө 300 гаран литр hү hаагаад байна. «Искра» колхозой малшад үбэлдөө малаа hайнаар харууhалжа, сүүдхэдээ толгой бүринь шэгнүүрые 600 граммаар нэмээгээ.

Малайнгаа тоо толгойе хороонгүй, ашаг шэмыень доошолуулангүй үбэлжэлгые үнгэргэхэ тушаа нилээд юумэ хэгдэhэн байна. Гэбэшье, аймагай зарим ажахынуудта, илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозуудта үбэлжэлгын үедэ хэдэн зуугаад толгой мал гарзалагдаа. Энэ юунhээ болооб гэхэдэ, үбэлэй сагта малаа харууhалха хэрэгтэ тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр, хойрог нобшоор хандаhанhаа болоо.

Мүнөө үбэлжэлгын үеын үнгэрхэнь үшөө үды, тиимын тула колхозууд ойрын саг соо бүхы дутагдалнуудаа усадхаха ёhотой гэжэ партийна эдэбхитэдэй суглаан тэмдэглээ.

Малда гүйсэд хүрэхэ бардам тэжээлэй база байгуулха талаар үбэлэй hарануудай туршада нилээд ехэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн байна. Жэшээлхэдэ, «Сибиряк» колхозой кукурузашан нүхэр Соловьев кукуруза ургуулха тусгаар газар даажа абаад, тэндээ гектар бүриин 350 центнерhээ дээшэ ногоон набша суглуулха уялга абаа. Тиигээд тэндээ 700 гаран тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаа, мүн бусад хүдэлмэри хэжэ байна.

Тиигэбэшье аймагай зарим колхозуудаар кукуруза ургуулха хэрэгтэ хайнша хэрэгээр хандаха ябадал гарана гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэбэ. Юуб гэхэдэ, заримдаа тарялангай, илангаяа кукуруза ургуулха газар hайжаруулагданагүй, тэндэ наг шэбхэ багаар зөөгдэнэ. Иимэрхүү ушарнууд Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Новый путь» колхозуудаар үзэгдэнэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад долоон жэлэй туршада аймагай колхозуудай урда мяха, hү, ноохо абалгаар ехэ зорилгонуудай табигдажа байhан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэжэ, доторойнгоо арга боломжонуудые гүйсэдөөр ашаглаха шухала гэжэ онсо тэмдэглээ. Долоон жэлэй туршада аймаг дотор ганса мяха абалга 2, 6 дахин дээшэлхэ юм. Энэ зорилгые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө нэн түрүүн бүхы эбэртэ малаа hайнаар таргалуулха, долоон жэлэй туршада гахайн тоое 6500—7000 толгойдо хүргэхэ гэжэ суглаан хараалаа. Мүн энэ долоон жэлэй үедэ нугаhа болон тахяа шубуудай тоо 53600 хүргэгдэжэ, тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүр 2 килограммhаа дээшэлхэ юм. Шубуу олоор үдхэhэнэй ашаар аймаг дотор 100 гаран тонно мяхан абтаха байна.

Тиихэдэ байгша 1959 оной туршада аймаг дотор хамта 5500—6000 толгой эбэртэ мал таргалуулагдахаар хараалагдана. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула нэн түрүүн ерэхэ хабарай тарилгые hайн шанартайгаар, [illegible] болзорто үнгэргэхэ шухала гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэhэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар хэдэн олон нүхэд үгэ хэлэжэ, долоон жэлэй болон байгша оной туршада ажахын-политическэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа, мүнөө үедэ колхозуудаар ямар ажал хүдэлмэриин хэгдэжэ байhан тухай хөөрэжэ үгөө. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Ц. Д. Бильгаев колхоз дотороо ойрын жэлнүүдтэ 100 гектар элдүүриин газарта 200 центнер hү hааха, 100 центнер мяха абаха аргатай байhанаа мэдүүлээ. Энэ зорилгые бэелүүлгэдэ тус колхоз нэн түрүүн малдаа бардам элбэг тэжээл бэлэдхэхэ юм. Тиимэhээ мүнөө колхоз кукуруза, зелёнко болон бусад ургамалнуудые элбэгээр тариха дэлгэрэнгы түсэб хараалханхай. Эндэ байгша ондо үнеэн бүридэ 10 тоннohoo дээшэ силос бэлдэгдэхэ байна. Тиин тус колхоз тахяа, нугаhа олоор үдхэхэ зорилго табинхай. Байгша ондо колхоздо тахяа болон уhанай шубуудай тоо 15 мянгада хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Суглаан дээрэ «Путь Ленина» колхозой малшан нүхэр Таряшинов үгэ хэлээ. Тэрээнэй харууhалдаг малнууд тобир таргаhаар, гарзагүйгөөр ондо орожо байна. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула нүхэр Таряшинов байгша ондо харууhалдаг залуу малнуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 120 килограммhаа дээшэ болгохо гэhэн социалистическэ уялга абаа.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар hайшаагаад, ажал хүдэлмэреэ саашадань эрид hайжаруулха дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Д. Янданов.

Зураг дээрэ: Улан-Удын «Механлит» заводой механическа цехын токарь Василий Борисюк ажаллажа байна. Нүхэр Борисюк халаан бүхэндэ хоёр нормо дүүргэнэ. З. Веснинагай фото.

„Коммунизм" колхоздо

ХААЛТА ХААНА

Колхозой гэшүүд энэ жэлдэ үбhэ, тарянанай баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэр «Загаhата» гэжэ нуурай хойгуур урдаhан Чесана голой уhые хаажа, сабшалан, тарялангаа уhалха гэжэ шиидэнхэй.

Уhанай урдаха канаава малтагдажа дүүрэхэ ойртоо. Хаалтын барилга дээрэ колхозой комсомолшууд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ.

ХАРАЛГАДА БЭЛЭДХЭНЭ

Тус колхозой залуушуул аймагай уран hайханай харалгада бэлэдхэл хэhээр үнинэй. Уран hайханай кружогой хүдэлмэридэ 50 гаран залуушуул хабаадалсана. Программадань арадай, советскэ композиторнуудай элдэб олон дуун бии.

ЭРХИМ ТРАКТОРИСТ

Цыренжаб Гомбоев трактористаар тиимэ олоншье жэлдэ хүдэлмэрилөөгүйшье hаа, нилээд дүршэлтэй болоhон механизатор юм. Трактортаа техническэ харууhа hайнаар хэhэнэйнгээ ашаар нүхэр Гомбоев нэгэ hара соо зуу гаран ажалта үдэр олоhон байна.

М. Балдуев.

Хэжэнгэ.

Зоотехническэ hуралсал эмхидхэгдэнэгүй

Мүнөө ямаршье ажал хүдэлмэриие эрдэм ухаанай заабаряар, түрүүшүүлэй жэшээгээр эмхидхэн ябуулха гээшэ тон ехэ удхашанартай болонхой. Эрдэм ухаанай заабари, hургаалаар мал ажал эрхилжэ, малшадай ажалда түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлжэ шадабал ойрын сагта мяха, hү, ноohо абалгые эрид ехэ болгохо зорилго амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ болоно. Ушар юуб гэхэдэ, түрүү дүй дүршэл ажалдаа үргэнөөр хэрэглэhэн малшадай элитэ амжалта туйладагынь мэдээжэ ха юм.

Жэшээлхэдэ, Яруунын «Путь социализма» колхоз үнгэрэгшэ жэл болотор хонидоо искусственнаар үрэжүүлхэ, мүн хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ аргые тоодоггүй гэхэ гү, али эдэ аргануудые шадабари багатайгаар, муугаар хэрэглэдэг дээрэhээ өөдтэй үрэ дүн туйладаггүй hэн. Тиимэhээ хонишодынь хуушанайхяараал ажалладаг, хонидойнь үүлтэр hайжардаггүй байгаа юм.

Харин үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ ерэhэн эдэбхитэй залуу зоотехник Нимбу Жамбаловай үүсхэлээр колхозой хонид искусственна аргаар сагтаа зүбөөр үрэжүүлэгдэhэн байгаа. Тэрэнэй ашаар, жэшээлхэдэ, Доржо Будаевай даадаг Хулhатын отарада 400 шахуу үбэлэй хурьгад абтаад, мүнөө гарзагүй, тобир hайнаар түлжүүлэгдэнэ.

— Бүхы эхэ хонидоо искусственна аргаар лэ үрэжүүлжэ байбал, hанаhан соомнай хонидой үүлтэр hайжарха. Энэ ехэл hайн арга байна.—гэжэ отарые даагша Доржо Будаев мүнөө хөөрэнэ. Мүн хонидоо үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болоhоной ашаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз түлнүүдые hайнаар абажа байна. Колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 123 хурьга абаа.

Гэбэшье, аймагай малшадай дунда түрүүшүүлэй дүй дүршэл тон муугаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Илангаяа hаалишадай дунда зоотехническэ hуралсал эмхидхэгдээгүй. Хэрбээ аймагай hаалишад зоотехническэ эрдэм ухаанай заабариие hайса шудалhан, түрүү дүй дүршэл ажалдаа хэрэглэдэг hаань, Яруунада hү hаалга урда жэлэйхиhээ доошолшохогүй байгаа. Харин тиихэдэ жэлэй түрүүшын хоёр hара соо аймагай колхозууд болон совхоз hү hаалгаяа нёдондонойхиhoo 235 мянга гаран литрээр доошолуулаа.

Жэшээ болгон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тус колхоз энэ жэлэй хоёр hара соо үнеэн бүриhөө оройдоол 63,6 литр hү hаажа, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 52 мянга гаран литрээр багые hаагаа. Тус колхоз hү ехэ hааха дүүрэн арга боломжото байгаа. Тэд hаалишадай ажал хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй ажалда түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэдэггүй дээрэhээнь иимэ ушар тохёолдобшуу. Колхозой зоотехник нүхэр Цырендашиев hаалишадай зоотехническэ hуралсал эмхидхэхые hанаандаашье оруулдаггүй, хэтэрхэдээ hаамхай үнеэдые эдсэлүүлхэ тэжээлэй рационшье табидаггүй, табихадааша hаалишадтаа хүргэдэггүй юм. Тэрэшэлэн «Рассвет» колхозой зоотехник нүхэр Нимбуев «hуралсалай программа үгы. Тэрэгүй hэн hаалишадай hуралсал заатагүй эмхидхэхэ hэм» гэжэ hэнгэргүйгөөр хөөрэнэ. Харин тиихэдэнь «Эмхидхэхэеэ хүсөө hаа, өөhэдөө hуралсалайнгаа программые табижа шадаха hэн. Мүнөө колхоз бүхэндэ мэргэжэлтэд — дээдэ, дунда hургуулитай зоотехник, ветеринарнууд олон болоо. Жэшээлхэдэ, «Победа», «Дружба», «Рассвет» колхозуудта 3—4 мэргэжэлтэн бии» гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин главна зоотехник нүхэр Чебунин хөөрэнэ юм.

Үнэхөөрөөшье колхоз, совхоз, фермэ бүхэндэ мэргэжэлтэд бии аад лэ, зоотехническэ, мүн агрономическа hуралсал хаанашье эмхидхэгдэнэгүй. Тэрэшэлэн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин (начальнигынь нүхэр Хоронхонов) хүдэлдэг мэргэжэлтэд энэ хүдэлмэри тоодоггүй, колхозуудай мэргэжэлтэдтэ хамаг зэмэеэ хаяад ябаhaap.

Инспекциин главна зоотехник нүхэр Чебунин hаалишадай зоотехническэ hуралсал эмхидхэхын түлөө өөрөө ямаршье оролдолго гаргаагүй аад, харин «колхозуудтай зоотехнигүүд энэ хүдэлмэри эмхидхэнэгүй, тэдэнэр лэ зэмэтэй» гэжэ шалтаад, тэдэндээ ямаршье эрилтэ табидаггүй, миил hууhаар. Тэрэшэлэн партиин айкомой пропагандада, агитациин таhаг (даагшань нүхэр Жалсанов) ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, колхознигуудай hуралсал эмхидхэхэ хэрэгhээ хажуу тээ байhаар.

Колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда зоотехническэ hуралсал эмхидхэхын тула партиин айком, аймсоведэй гүйсэдком зохих хэмжээ абаха ёhотой.

Ц. Дандаров.

Партиин түүхэ шудалдаг кружогой хүдэлмэри тухай

Партийна hуралсалай захалhанhаа хойшо хахад жэл шахуу саг үнгэрбэ. Манай Курумканай аймагай коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд мүнөө КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые шудалжа байна. Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци нёдондо КПСС-эй түүхэ шудалха кружок эмхидхээд, намайе хүтэлбэрилэгшэ болгон томилhон байгаа. Кружогто hурадаг 16 хүнэй 15-ниинь коммунистнууд, нэгэниинь ВЛКСМ-эй гэшүүн юм. Эдэнэрэй юрэнхы, политическэ эрдэм бэлэдхэлынь адлирхуу. Энэ кружогойхид КПСС-эй түүхэ шудалха түрүүшын жэлэй программые нёдондо дүүргээд, мүнөө жэлдэ партиин түүхэ шудалха хоёрдохи жэлэй программаар hуража байнхай.

Колхозой партийна эхин организаци коммунистнууд болон эдэбхитэдэйнгээ политическэ hуралсалда ходо анхарал хандуулдаг. Кружогто ябагшадай олониинь партиин түүхэ гүнзэгыгөөр шудална. Жэшээлхэдэ, колхозой комплексно бригадын бригадир Бадма Хобраков, коммунист Г. Д. Дамбаев, комсомолой эхин организациин секретарь Цыван Раднаев, комплексно бригадын бригадир Б-Ц. Аюшин, колхозник Д. Эрдынеев болон бусад hайнаар hурана. Эдэнэр хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, үзэhэн материалаа тусхай тетрадьта тобшохоноор ·аад, ойлгосотойгоор бэшэжэ абадаг.

Би мүнөө арбан дүрбэдэхи жэлээ пропагандистаар хүдэлмэрилжэ байнаб. Бага зэргын дүршэл олооб. Хэшээлдэ бэлдэхэдээ, тэрэниие хэжэ байхадаа, теори практика хоёрые нягтаар холбохо гэжэ оролдодогби. Жэшээлэн хэлэбэл, Коммунистическэ партиин съезднүүдэй, ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр хөөрэлдөө хэхэдээ, манай ороной экономикодо, соёл культурада туйлагдаhан амжалтые тоо, баримтануудаар харуулхадамни— hурагшад ехээр hонирходог. Тиихэдээ аймаг, колхоз дотор болоhон хубилалтанууд тухай заатагүй хэлэлсэдэгби.

Хэнэйшье мэдэhээр, КПСС-эй түүхын шэнэ ном үшөө хэблэгдээдүй. Тиимэhээ «КПСС-эй резолюцинууд болон шиидхэбэринүүдые», В. И. Ленинэй зохёолнуудые, «Ленинизмын асуудалнууд» гэhэн И. В. Сталинай номые, тэрэшэлэн «Коммунист», «Түүхын асуудалнууд», «Бэеэ даагаад политическэ эрдэм hурагшадта туhаламжа» гэхэ мэтын журналнуудые, мүн газетэнүүдые хэрэглэдэгбди.

Кружогой хэшээл арбан үдэр соо нэгэ дахин болодог. 1958 оной октябрь hараhаа хойшо 15 хэшээл үнгэргэгдөө. Кружогой hурагшад хэшээлдээ яhала hайнаар бэлдээд ерэдэг заншалтай болонхой. Хэшээлнай 2—2,5 час соо үргэлжэлдэг. Үзэhэн темээрээ хөөрэлдөө хэhэнэй удаа саадахи темын удхые хөөрэжэ үгэдэгби. hүүлээрнь Совет ороной гадаадын, дотоодын байдал тушаа политинформаци болодог. Тэндэ ойлгожо ядаhан асуудалаа бултаараа зүбшэн хэлсэжэ, дүүрэн тайлбари абадагбди.

Хөөрэлдөө хэхын тулада, урда тээнь үзэhэн темэhээ гол шухала асуудал абажа зүбшэн хэлсэлгэдэ табидагби. Гансашье энээгээр хизаарладаггүйбди. Арбадахи темээр—«Арадай ажахые hэргээн бодхоохын түлөө Коммунистическэ партиин тэмсэл» гэhэн асуудал нэгэн доро хэлсээд, шагнагшад бултадаа гүнзэгыгөөр ойлгожо абаhан байгаа. Хөөрэлдөө хэжэ байхадаа, тэрэ асуудалаар хэлэгты гэжэ хүниие яахадаашье баалажа болохогүй. Хөөрэлдөөгөө hайн дураар хэхэдэ таарамжатай байhаниинь бодото дүршэл дээрэhээ харагдана.

Гэхэтэй хамта түрүүшын хэшээл дээрэ хэлсэhэн асуудалаар харюусахыень зарим hурагшадта үгэ үгэдэгби. Тэдэнэй олониинь тон hайнаар харюусажа, үзэhэн темэеэ бүхөөр ойлгожо абадаг байна. Хэрбээ тээлмэрдэхэ болоо hаань, hурагшадай нэгэн гү, али би өөрөө тайлбарилжа үгэдэгбди. Иигэжэ хэшээлнүүдээ үнгэргэхэдэ, hурагшад ехэ дуратай байдаг юм. Жэшээнь: «В. И. Ленинэй hүүлшын үгэнүүд болон статьянууд, тэдэнэй түүхэтэ удхашанар тухай» темээр болохо хэшээлдээ бэлдээд ерэхэ гэhэн даабари үгэхэдэмни, hурагшад тодорхой түсэб табяад, тэрээгээрээ хэлээ hэн. Хэшээлнүүдтээ зураг, диаграмма, фото гэхэ мэтын харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хэрэглэдэгби.

Партиин түүхын шухала событинуудые мүнөөнэй байдалтай, колхозойнгоо байдалтай нягтаар холбожо, хэшээлнүүдые хэхэдэ, hурагшад ехэтэ hонирходог, үзэhэн темэеэ гүнзэгыгөөр ойлгожо абадаг байна. Манай парти дотор синдикалистска, анархическа үзэл бодолой гараhаниие буруушааhан партиин X съездын шиидхэбэри шудалхадаа, Маленков, Каганович, Молотов, Булганин, Шепиловэй зүгhөө партида харша ябадал гаргаhые харуулхада таарамжатай. Партиин XIV съездын шиидхэбэриие КПСС-эй XX, XXI съезднүүдэй шиидхэбэритэй нягтаар холбожо үзэхэдэ, хөөрэлдөөн hонирхолтой болодог гэжэ тоолонобди.

Кружогой hурагшад партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдтэй эдэбхитэйгээр танилсахаhаа гадна, тэндэ табигдаhан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэлсэхэ гэжэ оролдоно.

В. Хышектуев,
Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин пропагандист.

СОВЕТСКЭ СИБИРЬТЭ

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ШЭНЭ hАЛБАРИ

ЧИТА. Читын экономическа райондо промышленностиин шэнэ hалбари—бүд нэхэдэг промышленность ойрын жэлнүүдтэ байгуулагдахань. Камвольно-сэмбын, искусственна волокногоор костюмай бүд нэхэхэ комбинадууд баригдахаар хараалагдана. Жэлдээ 40 гаран миллион метр бүд нэхэхэ хүсэтэй эдэ хоёр предприяти 1963 ондо ашаглалгада үгтэхэ байна.

НЭГЭ РАЙОНОЙ МАЛШАДАЙ ТҮСЭБ

ОМСК. Областиин колхоз, совхозууд энэ жэлдэ 170 мянган тонно мяха гүрэндэ тушааха уялга абанхай. Тиихэдэ Ульяновска районой малшад бүришье ехэ зорилго урдаа табина. Тэдэнэр эдлүүриин 100 гектар газарта 81 центнер үхэрэй, хониной мяха абаха гэжэ шиидэбэ. Энэнь нёдондо жэлэйхиhээ 3 дахин ехэ болоно.

КУКУРУЗА ТУХАЙ СЕМИНАР

КРАСНОЯРСК. Хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институтда кукурузын тарилга, харууhалгые комплексноор оньhожоруулха тухай асуудалаар хизаарай РТС-үүдэй главна инженернүүдэй семинар болобо. Семинарта хабаадагшад шэнэ техникэтэй танилсаhан, поли дээрэ ошожо зүб квадрат абахые шудалhан байна.

Энэ жэл хизаарта 200 мянга шахуу гектар талмайда кукуруза таригдаха юм. Тэрэнэйнгээ гектар бүриhөө дунда зэргээр 300 центнерhээ доошо бэшэ эшэ набша ургуулжа абаха гэhэн уялга хүдөөгэй ажалшад абанхай. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула районой эдэбхитэдые, бүхы механизаторнуудые энэ үнэтэ ургамал ургуулха түрүү дүй дүршэлтэй семинар дээрэ танилсуулха гэжэ партиин хизаарай комитет шиидээ юм.

ЗООПАРК БАРИГДАНА

НОВОСИБИРСК. Эндэ ороной Зүүн зүгтэхи эгээл томо зоологическа паркын барилга эхилбэ. Паркын талмайнь городой баруун урда зүгтэ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин биологическа садтай зэргэлээд юм. Зоопаркда кинолекториин, амаралтын залнууд болон бусад олон байранууд баригдахаар хараалагдана.

АЛТАЙН БАРИЛГЫН БАЗА

БАРНАУЛ. Газобетонно блогуудые бүтээхэ заводой барилга город шадар эхилбэ. Шэнэ предприяти жэлдээ 100 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бүтээжэ болохо блогуудые гаргажа байха юм.

ШЭНЭ СТОЛОВОНУУД

Искусственна волокно гаргадаг Барнаулай заводой газар дээрэ столовын хоёр дабхар шэнэ гэр бодобо. Эндэ мяхаар, загаhаар, овощёор эдеэ хоол бэлдэхэ цехүүд, кондитерска зүйлнүүдые гаргаха цех хүдэлнэ.

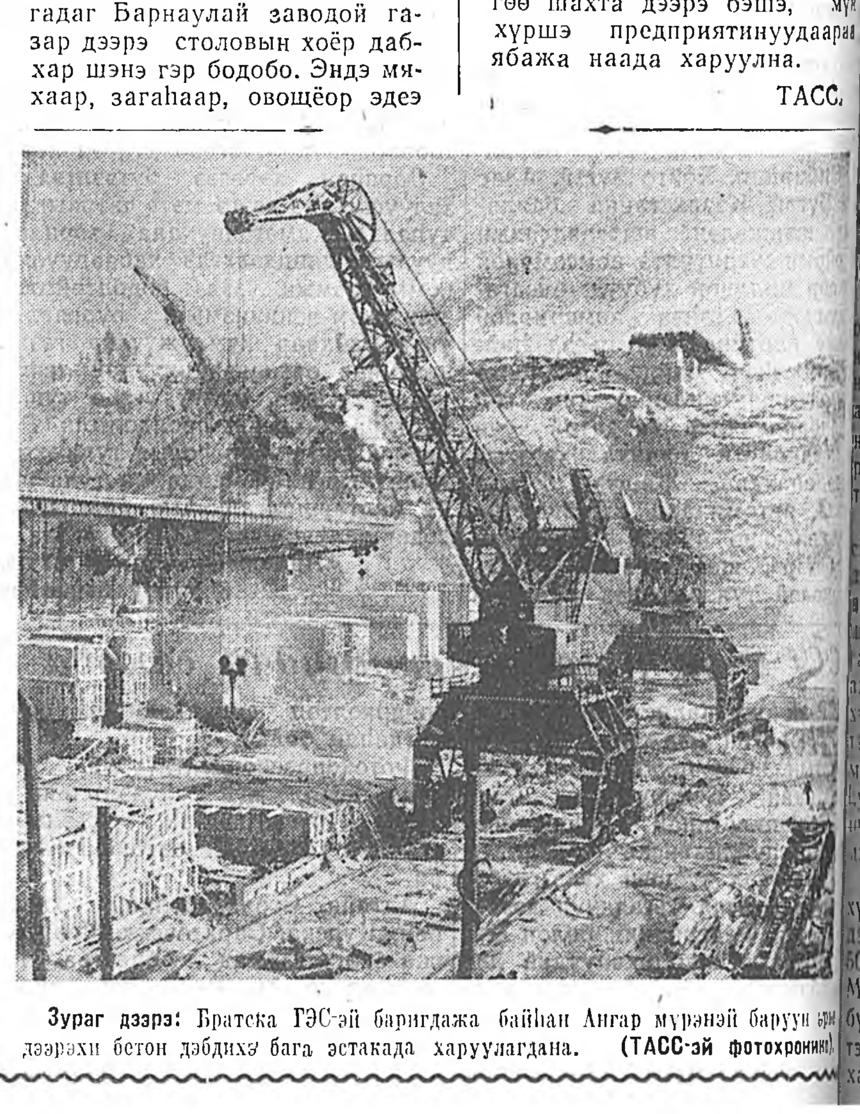
Мүнөө моторно завод дээрэ шэнэ столово баригдажа эхилбэ. Котёл бүтээгшэд hаяар 2-дохи столовотой болохонь.

АЖАЛШАДАЙ АНСАМБЛЬ

КЕМЕРОВО. Кемеровэй уурхайн шахтёрнуудай дунда «Центральная» гэжэ шахтын хатар, дуунай ансамбль мэдээжэ болонхой. Тус ансамбльда пенсидэ гараhан үнинэй шахтёрнууд, хамта 56 хүн наадана.

Ансамблиин репертуарта хуушанай, революционно, ород арадай дуунууд, мүн нютагай темэдэ зорюулагдаhан хэдэн номернууд оролсоно. Ансамблиинхид гансахан өөhэдынгөө шахта дээрэ бэшэ, мүн хүршэ предприятинуудаар ябажа наада харуулна.

ТАСС.

Зураг дээрэ: Братска ГЭС-эй баригдажа байhан Ангар мүрэнэй баруун эрье дээрэхи бетон дэбдихэ бага эстакада харуулагдана. (ТАСС-эй фотохроника).

ТООРЫН ҺУРГУУЛИИНХИДАЙ ҺАЙШААЛТАЙ ҮҮСХЭЛ

„...Һургуулидахи һуралсал болон хүмүүжүүлгын эшэ үндэһэниинь һуралсалые ажалтай, коммунистическэ байгуулалтын бодото хэрэгтэй нягтаар холбохо ябадал болохо ёһотой“

(СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан Хуулиһаа).

☆ ☆

Ажахытай болохомнай

Һурагшадые ажалай дадал дүр-тэй болгохын тула манай һур-... ехэхэн юумэ хэжэ байна. ...-дахи классуудта юннадуудай ...жок, 7—8-дахи классуудта сад ...н овощь ургуулха курсанууд ...дхэгдээ. Үнгэрһэн хэдэн жэлэй ...ша соо сад сэсэрлиг ургуулха ...тэ онсо анхарал хандуулаабди. ... түрүүн 1954 ... һурагшадай ...р һургуулиим- ... хажууда сад ...гдаһан юм. Му- ...тэндэхи зарим ...эсүүд эдеэ үгэ- ... боложо байн- ... Жэшээнь, Эр- ...городһоо аса- ...һан найман ...ын яблониин ...үүд бэеэ хүсээ, ...ишье һайнаар ...даг болоо. Сад ...най малина, ...эргэнэ, үхэр ...н гэхэ мэтэ жэ-...д ургадаг.

Һуралсалай - тур-...гын талмайда ...ли жэл соо ...ай түсэбэй ...р хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ ...аймнай хэдэн хуби боложо ху-...даг. Жэшээнь: овощь ургуулха, ...ho таряа, техническэ ургамал-...ые тариха, үрэтэ жэмэс ургуул-...оё һайхан сэсэгүүдые тариха ...рнууд боложо хубаардаг. На-...аа сад соохи һуралсалайнгаа ...айн шэнэ ургаса хуряажа ...д. «Ургасын һайндэр» хэдэг ...алтай болонхойбди. Үнгэрөөшэ ...р «Ургасымнай һайндэртэ» ...омолой айкомой түлөөлэгшэ ...э, ажалаараа шалгарһан эрхим ...д, басагадтамнай хүндэлэлэй ...отануудые барюулаа һэн. Мүн ...дэ һурагшадай оролдолгоор ...улагдаһан элдэб жэмэсүүдэй ...авкэ эмхидхэгдэһэн юм.

...ралсалай-туршалгын талмай ...э эрхим һайнаар хүдэлһэн 7-до ... классай һурагша Жердакова ... ондо, 8-дахи классай һурагша ...лева 1958 ондо Хүдөө ажахын ...союзна выставкэдэ ошожо ерэ-... байна. Манай һургуулиин эдир натуралистнуудай кружок 1958 ондо ВСХВ-гэй һайшаалай үнэмшэлгөөр шагнагдаа. Мүн бүхы һургуулимнай аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаа.

Манай һургуулиинхид сад, овощь ургуулдаг һайн мэргэжэлтэй болохын тулада ехээр оролдодог юм. Мүнөө 7—8-дахи классуудай һурагшад иимэ мэргэжэл олохо курса гаража байна.

Мүнөө парти, правительствомнай совет һургуулиин урда шэнэ зорилго табяа бшуу. Үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ бидэнэй нангин уялга болоно. Тиимэһээ һургуулиингаа дэргэдэхи һуралсалай-туршалгын талмай дээрэл зарим тэды хүдэлмэри хээд зорилгомнай дүүрэбэ гэжэ тоолоо һаа, буруу ябадал болохо байһаниинь мэдээжэ. Ушар юуб гэхэдэ, һурагша бүхэн ажалай дүй дүршэл олохоһоо гадна, нютагайнгаа байдалтай тааралдуулан, олондо туһатай ажал хэжэ, ямар нэгэн продукци үгэдэг болохо ёһотой. Тиимэһээ сэхыень хэлэхэдэ, һуралсалай-туршалгын талмай һургуулиин мүнөөнэй эрилтые гүйсэд хангажа шаданагүй.

Тиигээд Рязаниин областиинхидай жэшээгээр һургуулимнай мүнөө жэл һуралсалай ажахытай болохо гэжэ шиидэбэ. Тэндээ туулай, шубуу тэжээжэ, мүн зүгытэй боложо, ажал һайнаар хэдэг болохомнай гээшэ. Мүнөө шубуунай, туулайнуудай байрануудые барихаяа бэлдэжэ байнабди. Мүн туулайнууд болон шубуудайнгаа эдихэ тэжээл бэлдэхын тула 5 гектар газар дээрэ таряа тариха түсэбтэйбди. Тэрэшэлэн овощь болон садуудаа уһалха худаг малтаха, һурагшадай амарха һарабша, ажалайнгаа зэр зэмсэгүүдые хадагалха газар бэлдэхэ зэргэтэйбди.

Е. Бурлова,
биологиин багша.

ТУУЛАЙШАН БОЛОХОБ

...дахи клас-... дүүргээд, али ... ажалда оро-... хүдэлхэ тухай ... һурагшад ...эй зүбшэн хэл-... болонхой. Ху-... ажахын меха-...тор, малшан ...жо, түрэл кол-...оо үлэхэ гэжэ ... хүбүүд, баса-...ай шиидэбэ. ...эдэ би хэдэн ...тэеэ хамта ...ай харууһалал-... гэжэ шиидэһэн ...аб. Һургуу-...хиднай мүнөө һуралсалайнгаа

ажахыда 500 туулай тэжээхэ уялга абанхай.

Туулайнууд һургуулиинхидай тэжээхэдэ ехэ таарамжатай, хөөрхэнүүд, түргөөр олон болодог амитад юм. Зүгөөр тэдэниие зоотехниин заабаряар, һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Тиимэһээ бидэнэр һургуулиингаа багша-зоотехник Макар Матвеевич Дагаевай хүтэлбэри доро туулай яажа харууһалха тухай заабари абажа эхилэнхэйбди.

В. Андренова,
10-дахи «А» классай һурагша.

ҺАЙН ЖЭШЭЭ

...Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон до-... арадай гэгээрэлэй хэрэгые ... хүгжөөхэ тухай СССР-эй ...овно Соведэй Хуулиин гара-...аа хойшо тиимэшье ехэ саг ...оогүй. Энэ Хуулиие бүхы зон, ...эй тоодо түрэлхид, багшанар ... һаналтайгаар һайшаагаад, ...лмэридөө хүтэлбэри болгон, ...ио хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ ...най.

...рти, правительствын анхарал ...олгоор бүхы совет һургуули-... саашанхи хүгжэлтынгөө шэ-... замда оробо. Коммунизмын ... ехэ ордон байгуулалсаха хү-...ые бэлэдхэхэ тон хүндэтэй зо-... манай һургуулинуудай урда ...даа.

...ПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI ...дын түүхэтэ шиидхэбэринүү-... хүндэтэйгөөр хүлеэн абаһан ...ай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэг-..., багшанар шэнэ эдэбхи үүсхэл ... ажаллажа, залуу үетэниие ...да дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ...тээ амжалта туйлана. Энээн-... дашарамдуулан, Түнхэнэй ай-...й Тоорын дунда һургуулиин ...гшад болон багшанарай һай-...алтай үүсхэл тушаа тогтожо хэ-...

...энэр мүнөө жэл өөһэдынгөө ...р колхозой шубуунай фермэ-...эн һургуулида 10.000 нугаһа, ... туулай тэжээхэ гэжэ шиидэбэ. ... ехээр абадаг болохын түлөө ... орон дотор дэлгэржэ байһан ...дэ тэдэнэр шадаха зэргээрээ ...дэлсахань, 10.000 нугаһан! Эды олон шубуу нэгэ жэл соо тэжээхэ гээшэ багахан хэрэг бэшэ. Теэд һургуулиинхид бэрхэшээлһээ тунхаринагүй. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха.

— Манай һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермэдэ хүдэлхэ юм. Тэндэнь һаяар инкубаторна станци нээгдэхэеэ байна. Хамтадаа 20 һурагшад ажаллаха, һурагша бүхэн хабар, зун, намарай сагта 500 нугаһа тэжээхэ түсэбтэй, — гэжэ һургуулиин директор Николай Бажеевич Тармаев хөөрэнэ. Һурагшадта зоотехник, хүмүүжүүлэгшэ-багша болон колхозой дүй дүршэлтэй шубуушад заабари зүбшэл үгэдэг байха.

Колхоз тэдэнэртэ ажалайнь түлөөһэ яагаад үгэхэб, үдэртөө хэды саг ажаллаха ёһотойб гэхэ мэтэ асуудалнууд хэлсэгдэнхэй. Һурагшадай ажалай түлөөһэн тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ байна: һурагша бүхэн хоёр һарын туршада хоёр нугаһа тэжээхэдээ, 100 мүнгэ, 0,25 ажалта үдэр колхозһоо абаха юм. Энэ жэшээгээр нэгэ һурагша хоёр һара соо 500 толгой нугаһа тэжээхэдээ, 250 түхэриг мүнгэ, 61,5 ажалта үдэр олохо болоно. Тиимэһээ шубуун ажалда хүдэлхэдэнь яһала олзотой байха гээшэ.

Орон доторхи түрүү һургуулинуудай жэшээгээр Тоорын һургуулиин дэргэдэ мүнөө жэл түрүүшынхеэ һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд эмхидхэгдэхэнь. Урда тээнь энэ һургуулиинхид колхоздо хүдэлхэдөө тусхай бригада болодоггүй, эндэ тэндэ тараад, өөһэдөөрэн багшанаргүйгөөр хүдэлдэг байгаа. Харин мүнөө тусгаар хоёр бригада боложо, багшанартаяа хамта хүдэлхэнь. Тэдэ бригадануудые эдэбхитэй багшанар Г. Л. Бардуев, В. Н. Цыденов, Е. Б. Бараева, А. Ф. Архинчеева гэгшэд хүтэлбэрилхэ юм.

Эдэнэр Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудта горьтойхон хүдэлмэри хэхээр шиидэнхэй. Кукуруза, турнепс, капуста, хартаабха һуулгалсаха, үбһэ, таряа хуряалсаха, силосэй нүхэ малталсаха юм. Дээрэ дурсагдаһан колхозуудай правленинүүд һургуулиинхидай тарилга хэхынь тулада үрэжэл һайнтай газар таһалжа үгэхэ байна.

Тоорынхидой үшөө нэгэ һайн үүсхэл тухай хэлээебди. Эдэнэр мүнөө жэл һургуулиингаа дэргэдэ һуралсалай ажахы эмхидхэхээр хараалба. Урда жэлнүүдтэ тэндэхи туршалгын талмай дээрэ элдэб овощь, ороохо таряан, техническэ ургамалнууд, үрэ жэмэстэ модод, сэсэг набша таригдадаг байгаа. Биологи заадаг багша Елизавета Николаевна Бурловагай хүтэлбэрээр һурагшад тэндээ яһала ехэ хүдэлмэри хэһэн байха. Тэрэнь наринаар шалгагдажа, табельнууд дээрэ тэмдэглэгдэдэг байба. Нүхэр Бурлова юннадуудай кружогуудые, сад болон овощь таригшадые бэлдэхэ курса хүтэлбэрилнэ.

Гэхэ зуура һургуули бүхэнэй урда шэнэ зорилгонуудай табигдаад байхада, туршалгынгаа талмайе бүри үргэдхэн, һуралсалай ажахы эмхидхэхэ гэжэ һургуулиин дирекци тон зүб шиидхээ. Рязаниин областиин олохон һургуулинуудта тиимэ ажахынууд байгуулагдаад, һайн үрэ дүн үгэжэ байһаниинь мэдээжэ. Тэдэ һургуулинуудай ажахынууд хорёод гектар хүрэтэр тарилга хэхэ, адууһа мал бариха газартай юм. Тоорын һургуулиин ажахы мүнөө дээрээ миил табан гектар газарта тарилга хэжэ, өөһэдынгөө тэжээһэн туулай болон шубуудай хоол бэлдэхэ түсэбтэй. Саашадаа энэ һургуулиин мэдэлэй газар үргэдхэгдэхэ бэзэ гэжэ багсаагдана. Ажахыдаа туулай болон шубуудые үсхэбэрилхэ, тоһо үгэдэг зүгынүүдые барихаар хараална. Хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ туулайн, шубуунай фермэнүүд эндэ бии болохо зэргэтэй.

Нугаһа, туулай тэжээдэг болохо, һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэхэ, һуралсалай ажахы тогтоохо тухайда һурагшад, багшанар ехэ эдэбхитэйгээр хэлсэһэн юм. Энэ асуудалые анха түрүүн һургуулиин эдэбхитэд зүбшэн хэлсээд, һургуулиингаа педсовет дээрэ табиһан байгаа. Һүүлээрнь һурагшадай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ, һайшаагдаһан юм. Эдэнэй абаһан уялгануудтай бэшэг мүнөөдэр манай газетэдэ тунхаглагдаба.

Энэ бэшэг дотор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд тарилга хэхэ газар дээрээ нютагай үтэгжүүлгэ гаргажа эхилэнхэй. Наг шэбхэ, үнэһэн, шубуунай аргал гэхэ мэтэнүүд ехээр суглуулагдажа, поли дээрэ гаргагдана. Үтэгжүүлгэ суглуулгаар һурагшадынь класс классаараа мүрысэнэ. Хэды хоноод лэ хүдэлмэриинь үрэ дүн тусхай самбарта бэшэгдэнэ. Ямар класс түрүүлжэ, ямарай гээгдэжэ ябаһаниинь харуулагдана. Мартын 1-нэй мэдээгээр 10-дахи «б» классай һурагшад 1000 килограмм, 9-дэхи «б» классайхид — 794 кг., 5-дахи «б» классайхид — 300 килограмм шубуунай аргал суглуулаа гээд, улаан шэрээр уран гоёор бэшээтэй байба. Харин 6-дахи «б» классайхид миил 54 килограмм, 7-дохи «а» 140 килограмм шубуунай аргал суглуулжа, бэшэнһээ гээгдэһэн тухайдань барагар хараар бэшэгдэнхэй байгаа. Горьтойхон уялга абаһан энэ һургуулиинхид эршэмтэйгээр хүдэлжэ эхилэнхэй. Һуралсалай ажахытай болохын тула туулайн, тахяагай байрануудые бариха ёһотой болоно. Ямар түхэлтэйгөөр тиимэ байра бариха тухайдаа һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд зүбшэн хэлсээ. Ондоо тээһээ туһаламжа эрингүйгөөр юушье хэжэрхихэ хүсэн бии. Һургуулидань өөһэдын зоотехник, агроном хүдэлмэрилдэг.

Директор нүхэр Н. Б. Тармаев кабинет соогоо зоотехник-багша Макар Матвеевич Дагаевтай юунэйшьеб нэгэ зураг хаража, хөөрэлдэжэ байба. Тэрэнь туулайн байра бариха зураг байгаа.

— Юрдөөл нойргүйгөөр хүдэлхэ саг орожо ерэбэ даа. Мүнөөнһөө хамшыгаа шамажа, хормойгоо шуужа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр хүдэлхэ ёһотойбди, — гээд директор Николай Бажеевич хөөрэнэ. Эрдэм наукын эшэ үндэһые һурагшадтаа ойлгуулхатаяа хамта, тэдэниие ажалда һургалгаар Тоорын һургуули дүй дүршэлтэй болонхой. Һуралсал-хүмүүжүүлгынгээ бүхы хүдэлмэриие мүнөө табигдаад байһан зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулна. Тиигэдэгэйнь гэршэ юуб гэхэдэ, энэ һургуулида 60 һаалишад, 12 прицепщигүүд бэлдэгдэнхэй. Мүн 11 һурагшад косилкодо, 44 хүн огородто хүдэлжэ, 10 хүн мал адуулжа шададаг болоо.

Тоорынхидой һайшаалтай үүсхэлые хаа хаанагүй дэмжэжэ, жэшээ абамаар байна. Тиигэжэ һуралсалаа үйлэдбэритэй сэхэ холбохо һайн арга бии. Һургуули, ажал, коммунизм гурбан мүнөө таһаршагүй холбоотой байха зэргэтэй.

Д. ДУГАРОВ,
манай тусхай корреспондент

☆ ☆

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ ТООРЫН ДУНДА ҺУРГУУЛИИН ҺУРАГШАД БОЛОН БАГШАНАРАЙ УЯЛГА

Коммунистическэ парти, Советскэ правительствомнай ургажа ябаһан залуу үетэндөө эсэгэ ёһоной анхарал хандуулдаг, совет үхибүүдые хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгтэ юугээшье гамнадаггүй байна. «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, СССР дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан түүхэтэ Хуули һургуулиин ажабайдалда шэнэ хуудаһа нээгээд, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулалсахаар алишье талаараа хүгжэнги хүнүүдые бэлдэхэ зам заажа үгэбэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон бидэнэр, Түнхэнэй аймагай Тоорын дунда һургуулиин һурагшад болон багшанар, 1959—1965 онуудта ороной арадай ажахые хүгжөөхэ асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ багаханшье һаань хубитаяа оруулалсахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэбди. Манай шефүүд болохо Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудай мяха ехээр абалгадань, хамтынгаа малда тэжээл элбэгээр бэлдэлгэдэнь шадаха зэргээрээ хабаадалсаха зорилго табяад, **энэ жэлдэ колхозой шубуунай фермэдэ, һургуулиингаа һуралсалай ажахыда 10000 нугаһа, 500 туулай тэжээхэ гэжэ шиидэбэбди.**

Тэрээнһээ гадна һурагшадай үйлэдбэриин хоёр бригадын хүсөөр иимэ хүдэлмэри хэхэмнай:

СТАЛИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

1. 50 гектар газарта кукуруза тарижа, га бүриһөөнь дунда жэшээгээр 300 центнер ногоон набша абаха, 25 гектар газарта турнепс тарижа, га бүриһөөнь 200 центнер ургаса абаха;
2. 1500 тонно силосэй багтаха нүхэ малтаха;
3. 150 тонно үбһэ бэлэдхэхэ.

«ПУТЬ КОММУНИЗМА» КОЛХОЗДО

1. 20 гектар газарта хартаабха тарижа, га бүриһөөнь 150 центнер ургаса абаха, 3,35 гектар газарта капуста тарижа, га бүриһөөнь 350 центнер ургаса абаха, 15 гектар газарта турнепс тарижа, га бүриһөөнь 250 центнер ургаса абаха;
2. 250 тонно үбһэ бэлэдхэхэ.

ҺУРГУУЛИДАА

Һуралсалай ажахы байгуулха. Тиигэхын тулада:
1. 500 шубуунай, 500 туулайн байрануудые бариха;
2. Гурбан бүлэтэй зүгын ажахытай болохо;
3. 5 гектар газарта үбһэ тэжээл ургуулжа абаха.

Энэ уялгаяа дүүргэхын тула һургуулимнай мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. 120 тонно наг шэбхэ суглуулагдажа поли дээрэ гаргагдаа, 16,2 тонно үнэһэн, 6.8 тонно шубуунай аргал суглуулагдаа. Нютагай үтэгжүүлгэ бэлдэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Һурагшадай үйлэдбэриин хоёр бригада эмхидхэгдэбэ. 50 хүнһөө бүридэһэн нэгэдэхи бригадамнай багшанар Г. Л. Бардуев, Е. Б. Бараева гэгшэдэй хүтэлбэреэр Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлхэнь. 40 хүнһөө бүридэһэн хоёрдохи бригадамнай багшанар В. Н. Цыденов, А. Ф. Архинчеева гэгшэдэй хүтэлбэреэр «Путь коммунизма» колхоздо хүдэлхэ юм. Эдэ бригадануудай ажалые зүбөөр эмхидхэхын тула үйлэдбэриин соведүүд тогтоогдоо.

Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудай правленинүүд һурагшадай хүдэлмэрилхэдэ таарамжатай зохид байдал хангаха.

Тоорын дунда һургуулиин һурагшад, багшанарай, Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудай правлениин даалгабаряар:

Цыденов В. Н., һурагшадай үйлэдбэриин бригадын бригадир; **Богданова Н.**, һурагшадһаа бүридэһэн комсомолой эхин организациин секретарь; **Петухова Л. Р.**, багшанарһаа бүридэһэн комсомолой эхин организациин секретарь; **Бурлова Е. Н.**, биологиин багша; **Холбоев Е. Н.**, «Путь коммунизма» колхозой түрүүлэгшэ; **Бильгаев Ц. Д.**, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; **Мункуева З.**, һурагшадай комитедэй түрүүлэгшэ; **Сотникова С. Д.**, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ; **Тармаев Н. Б.**, һургуулиин директор.

☆ ☆

Үйлэдбэриин бригаданууд

Хүдөөгэй һургуулиин һурагшад эрдэм наукын эшэ үндэһэ гүнзэгыгөөр шудалжа, ойлгожо абаһан юумэеэ ажал хүдэлмэридэ, үйдэлбэридэ (тодорхойлон хэлэбэл, хүдөө ажахыда) хэрэглэжэ шадаха зэргэтэй. Тиигэжэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри элбэг болгохын тула хүдөө ажахын ямаршье һалбарида хүдэлхэ хүнүүд бэлдэгдэхэ ёһотой.

Хүдөөгэй һургуулидахи һуралсалые үйлэдбэритэй холбохо таарамжатай формонь һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд болоно. Тиимэ бригадануудай анха түрүүн Ставрополиин хизаарай һургуулинуудта эмхидхэгдэжэ эхилһэниинь мэдээжэ. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Хрущев нёдондо жэл Ставрополиин хизаар ошоходоо, тиимэ бригадануудай хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэн юм.

Манайшье эндэхи һургуулинууд һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэжэ, нютагайнгаа колхозуудта горьтойхон туһа хүргэхэ аргатай. Мухаршэбэрэй, Заиграйн болон бусад зарим аймагуудай һургуулинуудта эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин бригадануудай һайшаалтай хэрэгүүд тухай газетэнүүдһээ уншажа мэдэһэн байгаабди. Тэдэнэй дүй дүршэлые хэрэглэжэ, өөһэдын арга боломжонуудые хараада абажа, үйлэдбэриин хоёр бригада эмхидхээд, Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудай газар дээрэ ажаллаха гэжэ шиидэбэбди.

Һурагшаднай тэндэ багшанарайнгаа хүтэлбэреэр ябажа, горьтойхон талмай дээрэ кукуруза, турнепс, капуста, хартаабха тариха, үндэр баян ургаса ургуулха, үбһэ хуряаха, силосэй нүхэ малтаха, ондоошье хүдэлмэри хэхэ уялгатай. Хэн һурагшын али бригадада ажаллахань мүнөөнһөө тодорхойлогдобо. Үйлэдбэриин бригадануудай ажалые һайнаар эмхидхэхын тула бригадын совет байгуулагдаа. Бригада бүхэнэй гэшүүд звенонууд боложо хубаагдаа. Дээрэ дурсагдаһан ургамалнуудые яажа харууһалха тухай заабари бүри мүнөөнһөө абажа эхилхэнь. Эдэнэр тус тустаа кружогуудта ябаха юм.

Үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхээд, колхознигуудай хэдэг бүхы ажал хэхэ болоһондоо һурагшаднай бултадаа баяртай. Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудай правленинүүд һайн үрэжэлтэй гү, али шэнэ газарта ажаллахыень һургуулиинхидта зүбшөөгөө. Мүнөө һурагшад поли дээрэ наг шэбхэ, үнэһэ, шубуунай аргал гаргана, саашадаашье суглуулжа гаргаха байха. Хабарай тарилгын эхилхэтэй хамта, түсэбэй ёһоор ургамалнуудаа һуулгаад, ургаса хуряалга болотор тэдэнээ агротехникын заабаряар харууһалхабди. Зундаа үйлэдбэриин бригадынхид барандаа үбһэ хуряалгада хабаадалсаха. Хабартаа тариһан ургасаяа намар өөһэдынгөө хүсөөр хуряаха юм.

Һурагша бүхэнэй ажалай нормо, абаха түлөөһэн гэхэ мэтэ асуудалнууд һайтар харагдажа үзэгдэхэ ёһотой. Бригадынхидай культурна эрилтые хангажа, һайнаар амаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаха байна. Абаһан уялгаяа дүүргэхэмнай лабтай.

В. Цыденов,
һурагшадай үйлэдбэриин бригадын бригадир.

ШУБУУ УСХЭХЭБ

Манай һургуули дүүргэһэн олон басагад, хүбүүд түрэл колхоздоо ажаллана. Зариманиинь хэдэн жэл хүдэлһэнэй һүүлээр Улан-Удэ, Эрхүү ошожо, дээдэ һургуулинуудта һурана.

Колхоздоо хүдэлжэ байһан залуушуулай дундаһаа эрхим ажалаараа шалгаржа, олоной дунда хүндэтэй бологшод олон. Жэшээлэн хэлэбэл: малшад Дари Мандалуева, Александр Янданов болон бусад һайнаар хүдэлдэг юм. Би 10-дахи класс дүүргээд, колхоздоо үлэхэ гэжэ шиидэнхэйб.

Бидэнэр Сталинай нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермэдэ нугаһа тэжээхэ уялга абаабди.

Манай эндэхи колхозууд шубуу ехэ олоор тэжээдэг болохоор бэлдэжэ байнхай. Һаяар колхознай Улан-Удэһээ инкубаторна станци асархань. Тиимэһээ һайн мэргэжэлтэй шубуушад хэрэгтэй болохо бшуу. Һургуулимнай шабинар мүнөөнһөө шубуун ажалтай танилсаад, хожомынь колхозойнгоо шубуунай фермэдэ ажаллаха бшуу.

З. Ангрускаева,
10-дахи «А» классай һурагша.

Спорт

Институдай санашад түрүүлбэ

Хабарай эхин һара гаража, саһанай хайлажа эхилбэшье, санашадай һүүлшын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна. Мартын түрүүшын арбан хоног соо республикын түрүү һууриин түлөө санашадай командануудай мүрысөөн болоо.

Энэ мүрысөөндэ эхэнэрнүүд 5—10 километртэ, эрэшүүл 15—30—50 километртэ урилдааһан байна. Эстафетын урилдаанда «Труд» гэжэ бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй команда түрүүлжэ ерээ.

Эрэшүүлэй урилдаан һонирхолтойгоор үнгэрөө. 4x10 километртэ «Спартак» бүлгэмэй командынхид старт дээрэһээ түрүүлжэ, хоёрдохи этап хүрэтэр һайн ябаа. Багшанарай институдай командын санашан Неустроев хоёрдохи этапһаа «спартагайхидые» ахижа, урдань ороо. Тиигэжэ энэ институдай түлөөлэгшэ нүхэр Бобыкин фиништэ түрүүлжэ ерээ.

Этап хоорондын урилдаанда «Труд» бүлгэмэй санаша эхэнэр нүхэр Прудкоглядова 20 минута 51 секунда соо ерэжэ, түрүү һуури эзэлээ. Эрэшүүлэй дундаһаа нүхэр Галимов («Спартак» бүлгэм) 32 минута 45 секунда соо ерэжэ, түрүүлһэн байна.

Табан километрын газарта 44 эхэнэр санашад урилдаагаа. Республикымнай түрүү санашадай нэгэн Прудкоглядовагай эрхим һайн амжалта туйлаашье һаань, Галина Баендуева (багшанарай институт) дүрбэхэн секундаар урилдажа шадаа. Тэрэшэлэн Галина Баендуева 10 километрын урилдаанда 40 минута 56 секунда соо ерэжэ, эрхим амжалта туйлаһан байна.

15 километрын, һүүлээрнь 30 километрын урилдаанда Олег Харитонов түрүүлээ. Энэ санашан 30 километрые 1 час 41 минута соо гүйжэ ерээ.

Манай республикада 50 километрын урилдаан үнгэргэгдэдэг болоһоор үнинэй. Мүнөө жэл энэ дистанцида 15 санашад мүрысөө. «Спартак» бүлгэмэй спортсмен Галимов 2 час 52 минута соо гүйжэ, түрүү һуури баһал эзэлээ.

Табан үдэр соо үнгэргэгдэһэн санашадай мүрысөөндэ багшанарай институдай команда түрүүлһэн байна. Хоёрдохи һууривда «Труд» бүлгэмэйхид, гурбадахида — ПВЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэй каманда гараа.

Н. Николаев.

Алас Дурнын шатаршадай мүрысөөн

БЛАГОВЕЩЕНСК. РСФСР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиада Алас-Дурнын шатаршадай наадалгаар эхилбэ. Эндэ юһэн команда түрүү һууриин түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэй илаһан нэгэниинь Россиин Федерациин арадуудай спартакиадын финалда хабаадаха эрхэ олохо юм.

Благовещенск городто Түвагай автономно область, Амурай, Магаданай, Сахалинай, Читын областьнуудай, Приморско, Хабаровска хизаарай, Бурядай АССР-эй, Яхадай АССР-нүүдэй команданууд ерээ.

Мүрысөөндэ мастерай 9 кандидат (тэрэ тоодо Приморско хизаарай команда 3 кандидадтай), нэгэдэхи разрядай 27 шатаршад хабаадалсана.

Түрүүшын тур мартын 3-да болоо. Эндэ Амурай команда Яхадай шатаршадтай, Магаданай —Хабаровскын, Сахалинай — Бурядай, Читын болон Приморско шатаршадай команданууд наадаба.

Пятаковатай наадаһан манай республикын эдир шатаршан Люба Игумнова нүгөөдэһөө үлүү бодотой боложо, тэрэнийе этигэлгүй байдалда оруулһан дээрэһээнь, Сахалинай шатаршан 32-дохи ябадалдаа шүүгдэһэнээ мэдэрээ.

Могордоев Трифоновтэй наадаһан партяа баһал шанга дoff толгоор эхилжэ, түрүүшээр хүнгэншэг бодо эдеэд, удаань ноёндонь добтолжо ороо. Тиигэжэ Трифонов шүүгдэһэнээ мэдэрхэ баатай болоо.

Лиза Гармаева Шиковагай бахардуу байдалые һамбаашалан, хүрэһөөр тэмээень эдижэрхёо. Тиихэдэнь нүгөөдэ шатаршанинь хамгаалга хэхээ бодо бодоһоор сагаа үнгэргэжэрхёо. Тиигэжэ Шикова илагдаһанда тоологдобо.

Сампилов Биккенин хоёр бэе бэедээ добтололсон, саашадаа томо бодонуудаа тэгшээр алдалсаад, тэнсэһэн байна.

Мастерай кандидат Сумкин хараар Барскитай наадаа. Тиихэдээ урагшагүйхэнөөр хуушан индиин гуримаар ябадал хээ. Нүгөөдынгөө зүгһөө хэгдэһэн шанга добтолгые зайсуулха гэжэ оролдон, сагаа үнгэргэжэрхиһэн байна. Тиихэ зуураа хоёр хүбүүгээ алдаад, хамгаалга хэхэ арга оложо шадангүй байһаар мат абажархёо.

Манай шатаршан Берсутский Шаркотой наадаһан партидаа баһал түбэгтэй байдалда оробо. Сахалинайнгаа шатаршанай добтолгые тогтоожо, наадаһанайнгаа эсэстэ һаадгүй һэтэ гаража шадаха хоёр хүбүүтэйгээр партяа хойшолуулһан байна.

2-дохи турта манайхид Читын шатаршадтай наадаа. Игумнова Игнатьевагай бодые хүрэһөөр абаад, удаань партяа шүүгээ. Гармаева хараар наадагша Носарь гэгшэдэ добтолго хэжэ эхилээд, 19-дэхи ябадалдаа илаба.

Энэ турта Сумкин һайнаар наадаа. Тэрээнтэй наадагша Ремизов 17-дохи ябадалдаа часаа байлгажа, шүүгдэһэнээ мэдэрбэ.

Могордоев Ткачевтой наадаад, материальна булюу байдалтай болоо. Сампилов Читынгээ шатаршантай тэнсүү байдалда партяа хойшолуулһан байна. Берсутский Деулинтэй наадахадаа тэнсэжэ боломоор байдалда партинь хойшолуулагдаба. Хоёр турай удаа тээ Яхадай шатаршад 9,5 очкотой, Бурядай команда 8,5 очкотой болоод ябана.

А. Игумнов.

«Далай тухай поэмэ» гэһэн шэнэ фильмын автор Александр Довженко өөрынгөө зохёолые экран дээрэ харангүй, наһа бараһан юм. Тиигэбэшье энэ картинын кадр бүхэндэ совет кино-искусствын элитэ мастер, украин арадай суута хүбүүнэй оюун бэлиг, уран шадабари харанабди. Урдань хүлһэншэ барлаг байһан, мүнөө шэнэ байдалай эзэн болоһон Запорожиин хасагуудай үе залгагшадай хуби заяан энэ фильмээр дамжуулан харуулагдана.

Зал соо гэрэлэй унтархаһаа хойшо хоёр часай хугасаада экран дээрэ колхозой түрүүлэгшэ Савва Зарудный (артист Б. Андреев), юрын ажалша хүн Иван Кравчин (артист Е. Бондаренко), армиин генерал Игнат Федорченко (артист Б. Ливанов) гэгшэдэй гайхамшаг ажабайдалтайнь танилсахадаа, һаруул һайхан бодолтой, хүхюутэй гаража ошохоор. Коммунистическэ ерээдүйн, арадай жаргалай түлөө тэмсэлые харуулһан кадрнууд урдуурнай үнгэрнэ.

Каховско далайн бии бололго энэ фильмын гол темэнь болоно. Днепр шадарай шэниисээр долгилжо байһан талаар бодолгодо абтанхай хүн аргаахан гэшхэлнэ. Генерал Федорченкын түрэл тосхондоо ниидэжэ ерэхэдэ, гэрэйнь һуури Каховско далайн уһан доро орохоёо байба. Тосхонойнь гэр, үйлсэ, модон бүхэн тэрээндэ танил ха юм. Тэрэ набтархан гэр соо юрын таряашан эхэнэрэйдэ түрэһэн байгаа. Тэрээхэн груша модон багынь эжэл хани байһан гэхэ. Эдэ бүгэдые генерал өөрынгөө гараар эбдэхэ, сабшаха ёһотой болобо.

— Үгы даа, аргамгүй. Хүбүүн, ши сабша!— гэээд Игнат Максимовичта эсэгэнь һүхэеэ һарбайна.

Дайнда ородоотоол адляар: «Урагшаа, Федорченко!» гэжэ аман соогоо гүбэрөөд, груша модоёо генерал сабшажа ороно. Иигэжэ хүнүүд шэнэ юумэ бии болгохын тулада зүрхэндөө дүтэ, хуушан гэр байраяа эбдэнэ. Энээгүүр ерээдүйн далай долгилон, ангаһан тала дайдын үндые харяаха, үзэгдөөгүй баян ургаса ургуулхань бушуу.

Колхозой түрүүлэгшэ, таряашан уг гарбалтай Савва Зарудный зарим тэды дутагдалнуудтайшье һаа, үргэн далайсатай, бэрхэ хүн. Колхознигуудые шадамараар хүтэлбэрилнэ, шэнэ амжалтануудта уряална.

Саввын үетэн—эрдэмтэд, уран зохёолшод, министрнүүд—тосхонһоо хахасахаяа баһал ерэнэ. Тэдэнэй нэрэ обогые талмай дээрэ түрүүлэгшын дуудахада: тэдэнь «биб» гэлдэжэ, бэеэ зэһэн зогсонод.

Иимэ гүнзэгы сэдьхэлтэй хүнүүдэй хажуугаар бишыхан, өөдэгүйхэн амитадшье фильм соо дайралдана. Инженер Голик тэдэнэй нэгэн болоно: өөрынгөө хубиин хэрэгые хараад, басагадай арюун дурые бузарлаад ябаһаар, обществодоо туһатай өөдтэй юумэ хэнэгүй. Каховско далайе бии болгохо начальник тэрэ Голигто сэхэ руунь иигэжэ хэлэбэ. «Та бузар хүн гээшэт. Таншуу хүнүүдые араднай коммунизмда оруулхагүй!»

Фильм соохи Украинын гоё һайхан байгаали, «Реве та й стогне Днипр широкий» гэжэ кобзариин суута дуун, тэрэнэй гүнзэгы удхатай хүнэй сэдьхэлые хүдэлгэнэ. Агууехэ барилгын хүнхинөөн сооһоо мүнөөнэй һаруул һайхан саг, илалтын туяагаар гэрэлтэнхэй үглөөдэр харагдана.

«Мосфильм» киностудиин хүдэлмэрилэгшэд «Далай тухай поэмэ» гэһэн уран һайхан, үнэхөөрөө зүрхэ хүдэлгэмэ кинофильм гаргажа, харагшадые баясуулба.

В. Евлахов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ правительственна делегациин Бомбейдэ ошоод байһан тухай

БОМБЕЙ, мартын 11. (ТАСС). Советскэ Союзтай харилсаа байгуулан, тэрэнэй сэхэ хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэһэн Бомбейскэ технологическа институдай шэнэ байшангай һуури Бомбей шадарай Пэваи гэжэ һууринда үсэгэлдэр табигдаба.

ЮНЕСКО-гэй талаар Советскэ Союз Индидэ мэргэжэл ехэтэй профессорнүүд болон һургагшанарые эльгээһэн, 10 миллион түхэригэй научно-техническэ түхеэрэлгэ үгэһэн байха юм. Гадна 1958 оной декабрьда баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор Советскэ Союз 3 миллион түхэригэй түхеэрэлгэ Индидэ бэлэг болгон үгэһэн байгаа. Бомбейн технологическа институт хадаа Индиин промышленностьда ехэ хэрэгтэй болодог техническэ хүдэлмэрилэгшэдые нютаг зоной дундаһаа бэлэдхэхэ талаар Индидэхи эгээн томо техническэ һуралсалай газарнуудай нэгэн болохо юм. Институдай хүсэд эмхидхэгдээд байхада 2 мянган студентнүүд, аспирантнууд, научна хүдэлмэрилэгшэд эндэ һураха юм. Тус институт 1958 оной июльдэ нээгдээд, мүнөө хүдэлмэрилжэ байна. Нэгэдэхи курсдаа түрүүшын зуун студент һуража байнхай.

Шэнэ байшангай һуури табилгада премьер-министр Д. Неру, Советскэ Союзай правительственна делегациин гэшүүд ерэһэн байна.

Эндэ митингын болоходо, институдай директорнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Кастурбхай Лалбхай, Индиин научна шэнжэлэлгэнүүдэй, соёл культурын министр Хумаюн Кабир, Н. А. Мухитдинов, премьер-министр Дж. Неру үгэ хэлээ.

БОМБЕЙ, мартын 11. (ТАСС). Советскэ Союзай правительственна делегациин гэшүүд Бомбей шадарай Аари гэжэ газартахи правительственна һүнэй колониие хараа.

ПОРП-гэй III съезд дээрэ В. Гомулкын хэһэн элидхэлһээ

ВАРШАВА, мартын 10. (ТАСС). Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин III съезд дээрэ ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Гомулкын хэһэн элидхэлые Польшын хэблэлэй агентство хуряангыгаар дамжуулаа.

В. Гомулка элидхэлэйнгээ эхиндэ уласхоорондын байдал тухай тогтоһон байна. Манай ажаһуужа байһан үе саг хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эрид хубилалтын боложо байһан үе мүн болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ боложо байһан юумын эгээн гайхамшагта шэнжэнь юуб гэхэдэ, дэлхэйн социалистическэ системэ болон дэлхэйн капиталистическэ системын хоорондохи мүрысөөн жэл ерэхэ тудам үргэдэжэ байна. Социализмын хүсэнүүдэй бэхижэжэ, капитализмын кризисэй улам шангадажа байһые Гомулка тэмдэглээ. Империалистнуудай бэелүүлдэг «хүйтэн дайнай» политикые буруушааха зуураа, энэ политика хүсэдөөр панхаруутажа байна гэжэ тэрэ заагаа. Мэнэ һаяхан дайсаниинь байһан Германиин империалистическэ этэгээдүүдтэй— ФРГ-тэй баруун гүрэнүүдэй союз байгуулһанһаа уламжалан, Европодо аюултай байдал тохёолдоод байна гэжэ В. Гомулка тэмдэглээ. Манай баруун талын газар нютагуудые эбэй ёһоор һөөргэнь бусаажа абахые хүсэнэбди гэжэ байжа господин Аденауэрай шашалгые дэлхэй дээрэ хэншье зүйтэйдэ тоолохогүй байна гээд В. Гомулка мэдүүлээ. Одер болон Нейссе дээгүүр гараһан Польшын хилын аюулгүй байлга Советскэ Союзтай эбдэршэгүй холбоо барисаанда, социалистическэ лагериин бата бэхи нэгэдэлдэ үндэһэлдэг юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Баруун Германиин империалистнууд уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаоуулгада мүнөө ехэ һаад түбэг татадаг байхаһаа гадна, «хүйтэн дай» һужэрөөгшэ гол хүсэн мүн болоно гэжэ В. Гомулка мэдүүлээ.

Уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй асуудалда тогтоходоо, В. Гомулка иигэжэ хэлээ. КПСС-эй XXI съезд энэ хүдэлөөнэй үмэнэ саашадаа урган хүгжэхэ шэнэ хараа зам нээжэ үгөө. КПСС хадаа уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй эгээн бата бэхи хүсэниинь, тиихэдэ Советскэ Союз — социалистическэ гүрэнүүдэй түшэг тулгуури мүн болоно. КПСС-эй туйлаһан бүхы юумэ, тэрэнэй хүтэлбэреэр Советскэ Союзай туйлаһан бүхы юумэ уласхоорондын коммунистическэ бүхы хүдэлөөнэй угаа ехэ илалта болоно гээшэ. Энэ хадаа бүхы коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай дунда КПСС-эй нэрэ хүндые тон ехээр дээшэлүүлээ, социалистическэ оронуудай бүлэ дотор Советскэ Союзые нэгэдэхи һуурида дэбжүүлэн табяа гэжэ В. Гомулка онсолон тэмдэглэһэн байна.

Өөрынгөө дураар, хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ дура хүсэлөөр уласхоорондын хүдэлөөнэй газаа тээ улэшэһэн гансахан лэ Югославиин Коммунистнуудай Союз тус хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэй байха ябадалые сахяагүй гэжэ В. Гомулка мэдүүлээ.

Югославиин ревизионистнууд хадаа социалистическэ оронуудай хани найрамдалые болюулха, социалистическэ лагериин гүрэнүүдэй нэгэдэлые, талархал болон харилсан туһалалсалгые усадхаха гэжэ дурадхадаг. Иимэ юумэ хээд байгаа һаа, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларха, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал бата бэхеэр мандаха гэһэн хабэртэйгээр тэдэнэр һанамжалдаг байна. Социализмда тон хоротой ревизионистска, шал буруу һанамжыень ямаршье коммунист, коммунист бэшэшье хүн этигэжэ шадаха гээшэ аал? гэжэ В. Гомулка хэлээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр бии болоһон социалистическэ гүрэнүүдэй хоорондоо хани халуун харилсаа холбоотой байгаагүй һаань империалистнууд тэдэниие тон хилбараар нуга дараха байгаа бшуу гэжэ В. Гомулка тэмдэглээ. Коммунистическэ хүдэлөөнэй зэргэдэ Югославиин коммунистнуудай союзые тэхэрюулжэ болохо найдабари үшөө бии гээшэ гэжэ элидхэлшэ саашань мэдүүлээ.

Советскэ Союзтай аха дүүгэй хани барисаатай, бата бэхи харилсаа холбоотой байха гээшэ Польшын политикын үндэһэ һууринь мүн болоно. Энэ хани барисаан соёл сурталай талаар хүсэд нэгэн һаналтай байлгада, интернационализмын ленинскэ гол ёһонуудта түшэглэдэг, тиигээд хоёр гүрэндэ тон шухала хэрэгтэй зүйл болоно гэжэ В. Гомулка заагаа. Польша хадаа социалистическэ лагериин бусад оронуудтай аха дүүгэй хани барисаатай, харилсаа холбоотой байдаг гэжэ В. Гомулка мүн лэ тэмдэглээ.

Ороной дотоодын байдалай асуудалнуудта тогтоходоо, В. Гомулка иигэжэ хэлээ. Польша гээгдэнги орон байһан аад, арадай засагай тогтоһонһоо хойшонхи 14 жэлэй турша соо индустриально-аграрна орон болоо. Партиин энээнэй урда тээхи болон мүнөөнэй съезднүүдэй хоорондохи үе энэ хүгжэлтэдэ тон шухала шата боложо үгэһэн байна. Тус үе соо үйлэдбэри саашадаа хүгжэхэһөө гадна, алдуу эндүүнүүд удаа дараалуулан усадхагдаһан, тэрэшэлэн арадай байдал улам һайжаруулагдаһан байна. Польшын национальна олзо доход 1938 онойхиһоо мүнөө, тухайлхада, 2, 7 дахин ехэ болоһон байха юм. Энээндэ социалистическэ промышленность гол үүргэ дүүргээ. Тиигэжэ бидэнэр экономическа талаараа хүгжэнги оронуудһаа урдын капиталистическэ Польшын гээгдэлые нилээд бага болгообди. Мүнөө тиимэ оронуудые экономическа хүгжэлтынгөө талаар хүсэхые бидэнэр эрмэлзэжэ байнабди гэжэ В. Гомулка онсолон тэмдэглээ.

Манай амжалтанууд арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ шэнэ программа бэелүүлхэ үндэһэ һуури табижа үгөө. 1961—1965 онуудта экономикоёо хүгжөөхэ тушаа съездын үзэмжэдэ табигдаһан директивэнүүд соо энэ программа найруулагданхай. Дурсагдаһан үе соо промышленна продукци мүнөө үеынхидэ орходоо, тухайлхада, 80 процентээр нэмэхэ байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэри 30 процентээр ехэ болохо. Хүдөө ажахын социалистическэ секторые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар хүн зоной байдалые саашадань шууд һайжаруулха шухала гэжэ тэрэ мүн лэ заагһан байна.

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие бэхижүүлхэ асуудалнуудта В. Гомулка үгынгөө түгэсхэлдэ тогтоо. Манай парти һүүлэй жэлнүүдтэ соёл сурталай, эмхидхэлэй талаар бүри бата нэгэдэлтэй болоо гэжэ тэрэ хэлээ. Манай парти социализм байгуулгые хүтэлбэрилнэ, олониитэ ажалшадай барагдашагүй хүсэ шадалда түшэглэнэ, тэдэнэй оюун бодолдо, Польшые ехээр хүгжэн һалбаржа байһан социализмын орон болгохо хүсэл эрмэлзэлгэдэ этигэнэ гэжэ Гомулка онсолон тэмдэглээ.

ФРАНКО-АНГЛИЙСКА ХЭЛСЭЭН ПАРИЖДА БОЛООД ДҮҮРЭБЭ

ПАРИЖ, мартын 11. **(ТАСС-эй корр.).** Франко-английска хэлсээн хоёр үдэр соо болоод, үсэгэлдэр дүүрэбэ. Премьер-министр Макмиллан, гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд Парижһаа бусаа. Макмиллан, Франциин премьер-министр Дебре аэродром дээрэ үгэ хэлээ. Франциин министрнүүдтэй, республикын президент де Голльтой хуулита хэлсээ хээгүй, харин хөөрэлдөө хэһэн дээрэһээмнай ямаршье коммюнике толилогдохогүй гэжэ Макмиллан мэдүүлээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүднай «үрэ ехэтэйгээр, хани ёһоор үнгэрөө» гэжэ тэрэ хэлээ. Советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй өөрынгөө хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай Франциин ажал-ябуулагшадтай нюураараа уулзажа хэлэхын тулада Парижда ерэһэн байнаб гэжэ Макмиллан тэмдэглээ.

Франциин болон Англиин хүтэлбэрилэгшэд эбтэйгээр ажаһууха эрмэлзэлгэдэ бэе бэедээ түшэглэлсэдэг байхын тулада, мүн энэ эрмэлзэлгэеэ Америкын Холбоото Штадуудтахи союзнигуудтаа, тэрэшэлэн Советскэ Союзда элишэлэн харуулхын тулада һанамжануудаа мэдэлсээ, иигэжэ һанамжаяа мэдэлсэлгэ саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхэ гэжэ Дебре тэмдэглээ.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ үсэгэлдэр пресс-конференциин болоходо министерствын түлөөлэгшэ иигэжэ мэдээсээ. Зүүн болон баруун оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө зарлалгада хамаатай шиидхэбэри хэлсээнэй үедэ абтаа. Зүблөөнэй зарлагдаха болзор, газар, зүбшэхэ зүйл, тэрээндэ ямар гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалсаха байһан тухай Англиин, Франциин министрнүүд үгэеэ ойлголсоо. Советскэ правительствода ерэхэ неделидэ эльгээгдэхэ харюугай ното соо энээн тущаа дурадхалнууд найруулагдаха юм гэжэ тэрэ хэлээ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн хадаа зүүн, баруун оронуудай правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөндэ бэлэдхэл болоно гэжэ тоологдоно гээд МИД-эй түлөөлэгшэ хэлээ.

Уласхоорондын байдалай шухала асуудалнууд, хамагай түрүүндэ Берлинэй болон Германиин асуудалнууд Англиин болон Франциин гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэгдэһэн байна гээд МИД-эй түлөөлэгшэ саашань заагаа. Журналистнуудай асуудалда харюусахадаа, эдэ асуудалнуудые баруун оронуудай правительствонууд шэнжэлжэ байна, саашадаашье шэнжэлхэ гэжэ тэрэ тайлбарилаа.

Берлинэй асуудал гуримшуулха тухай Н. С. Хрущевой һүүлшын дурадхалнуудта ямар нэгэн тайлбари үгэхэһөө МИД-эй түлөөлэгшэ арсаад, иигэжэ мэдүүлээ. Энэ дурадхал тухай Франциин правительствода хуулитаар мүнөө дээрээ мэдээсэгдээгүй. Гэбэшье франциинхидта энээн тухай Макмиллан урид дуулгаад байна. Болохоёо байһан хэлсээнэй үедэ Советскэ Союзай иимэ дурадхал оруулаад байгаа һаань, тус асуудалаар Франциин правительство һанамжаяа хэлэхэ байха гэжэ түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

В. Сысоева.

ПОРП-гэй III съе…

ВАРШАВА, мартын 11. (ТА… Польшын Хүдэлмэришэнэй нэ… мэл партиин III съезд мүнөө хү… мэреэ үргэлжэлүүлжэ, Центра… шалгалтын комиссиин тоосоое … наһан байна.

Удаань Таряашадай нэгэд… партиин главна комитедэй тү… лэгшэ С. Игнар, Демократиче… партиин Центральна Комите… түрүүлэгшэ С. Кульчинский … дые амаршалаа.

ПОРП-гэй ЦК-гэй секрет… ПОРП-гэй, Катовицадахи вое… ствын комитедэй нэгэдэхи се… тарь Э. Герек, Познаниин вое… ствын комитедэй нэгэдэхи се… тарь В. Красько, ПОРП-гэй З… ровско пумаажан бүдэй комб… дай парткомой секретарь З. Ст… ковская, бусад үгэ хэлэһэн ба… ПОРП-гэй III съезддэ ер… КПСС-эй делегациин хүтэлб… лэгшэ, КПСС-эй ЦК-гэй Прези… мэй гэшүүн, ЦК-гэй секре… Н. Г. Игнатовта үгэ үгтөө.

КПСС-эй ЦК-гэй, Советскэ С… зай Коммунистическэ партиин … гэшүүдэй зүгһөө, совет арадай … һөө ПОРП-гэй съезддэ, тэрэ… дамжуулан бүхы партида, П… шын бүхы арадта аха дүүгэй … луун амаршалга тэрэ хүргөө, Т… шэлэн, КПСС-эй ЦК-гэй Прези… мэй, Н. С. Хрущевой зүгһөө … съезддэ үнэн зүрхэнэй амарш… хүргөөд, амжалтатайгаар хүдэ… рилхыень хүсэһэн байна. Поль… Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл пар… гурбадахи съезддэ Советскэ С… зай Коммунистическэ партиин … тральна Комитедэй эльгээһэн а… шалгые Н. Г. Игнатов үгынгөө … гэсхэлдэ уншаа.

Н. Г. Игнатовай хэлэһэн … КПСС-эй ЦК-гэй амарша… съездын делегадууд нэрьесэ … ташажа угтаа.

Хитадай партийна делега… хүтэлбэрилэгшэ, КПК-гэй ЦК… түрүүлэгшын орлогшо, Хита… Арадай Республикын түрүүлэ… орлогшо Чжу Дэ үдэшын засед… дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ.

Удаань гадаадын хэрэгүүдэй … нистрын орлогшо М. Нашков… Новодкын нэрэмжэтэ заводой … тийна комитедэй секретарь З. К… симовский болон бусад үгэ хэл…

Чехословакиин партийна деле… циин хүтэлбэрилэгшэ Р. Ба… СЕПГ-гэй делегациин хүтэлб… лэгшэ Г. Матерн съездые амарш… һан байна.

Лейпцигтэхи уласхоорондын хабар… яармагай дүнгүүд

БЕРЛИН, мартын 11. (ТАС… Уласхоорондын 1959 оной хаба… яармаг Лейпцигтэ мартын 1-һээ … хүрэтэр болоод хаагдаһан ба… Яармагай дүнгүүд тухай түгэсхэ… коммюнике ГДР-эй гадаадын … лон дотоодын худалдаа наймаа… министерство толилоо гэжэ А… агентство мэдээсэнэ.

Лейпцигтэ энэ жэлдэ боло… хабарай яармаг гүрэнүүдэй хоо… до худалдаа наймаа эрхилхэ … центр, мүн СССР-эй Министр… дэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Х… щевой эндэ ерэһэнэй ашаар з… болон баруун оронуудай хоор… холбоо байгуулха газар болоо г… мэдэрэгдэһэн байна.

Лейпцигтэхи хабарай ярма… уласхоорондын шэнжэтэй ба… ниинь юун дээрэһээ харагданаб… хэдэ, социалистическэ оронуу… тэрэшэлэн бусад олон гүрэнү… олон тоото правительственна … гацинууд эндэ ерэһэн байгаа.

Уласхоорондын бүхы арсалд… асуудалнуудые эбэй ёһоор … хэлгэ дэлхэйн худалдаа най… саашадаа ямаршье һаадгүй… хүгжөөхэ шухала эрхэ нүхэсэл… болгоно гэжэ Лейпцигтэхи … оной хабарай яармаг харуулаа… коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

1959 оной хабарай яармагта … ороной түлөөлэгшэд хабаа… ГДР-эй 6337 организаци бо… фирмэ яармагта хабаадаһан ба… Хэдэн олон мянган предприяти… дые түлөөлһэн 191 гадаадын ху… даа наймаанай организаци со… листическэ бусад оронуудһаа … магта ерээ. Баруун Германиин … фирмэ, капиталистическэ … оронуудһаа —1436 фирмэ ярма… хабаадаһан байна.

Лейпцигтэхи энэ оной хаба… яармагта 73 оронһоо ерэһэн … мянга гаран хүн орожо хараа.

Социалистическэ болон капи… листическэ оронууд нёдондоо… доо орходоо нилээд олоор ху… даа наймаанай договорнуудые … магай үедэ баталаа гэжэ комм… кегэй түгэсхэлдэ онсолон тэм… лэгдэнэ.

Редакторай орло…
С. Б. БАЛЬЖИНИМ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни—34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00985. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. …